



**Republika e Kosovës**  
**Republika Kosovo - Republic of Kosovo**  
**Qeveria - Vlada - Government**

Ministria e Bujqësisë, Pylltarisë dhe Zhvillimit Rural  
Ministarstvo Poljoprivrede, Šumarstva i Ruralnog Razvoja  
Ministry of Agriculture, Forestry and Rural Development

Departamenti i Politikave Bujqësore dhe Tregtisë /Departman Poljoprivrednih Politika i  
Trgovine/Department of Agriculture Policy and Trade

DATUM:	12.02.2018
REFERENCA:	04-80/18
PËR/ZA/TO:	g. Nenad Rikalo, Ministar MPŠRR-a <i>Nenad Rikalo</i>
CC:	
PËRMES/PREKO/THROUGH:	g. Kapllan Halimi, Generalni sekretar MPŠRR-a <i>Kapllan Halimi</i>
NGA/OD/FROM	Isuf Cikaqi, Direktor Odeljenja poljoprivrednih politika i trgovine <i>Isuf Cikaqi</i>
TEMA/SUBJEKAT/SUBJECT:	Program za direktna plaćanja za 2018. godinu

Poštovani, g. ministre,

U okviru sprovođenja politika Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ruralnog razvoja za razvoj poljoprivrednog i ruralnog sektora za period 2014-2020, Odeljenje poljoprivrednih politika i trgovine pripremila je: Program za direktna plaćanja za 2018. godinu, u okviru kojeg su utvrđeni i postavljeni strateški ciljevi razvoja poljoprivrede:

- Povećanje konkurentnosti i delotvornosti primarne poljoprivredne proizvodnje;
- Povećanje prihoda u farmi;
- Povećanje prinosa;
- Smanjenje uvoza;
- Poboljšanje kvaliteta proizvodnje;
- Smanjenje troškova proizvodnje;
- Povećanje prerađivačkih kapaciteta;
- Intenziviranje ekonomizacije poljoprivrednih aktivnosti.

U okviru Programa za direktna plaćanja za 2018. godinu, poseban prioritet je dat ovim sektorima:

Programa za direktna plaćanja za 2018. godinu

Br.	Sektor koji će biti podržani putem direktnih plaćanja	Planirani budžet 2018 (€)
1	Direktna plaćanja za površine posejane pšenicom	6,750,000.00
2	Direktna plaćanja za površine posejane semenom pšenice	150,000.00
3	Direktna plaćanja za površine posejane ječmom	50,000.00
4	Direktna plaćanja za površine posejane ražom	30,000.00
5	Direktna plaćanja za površine posejane kukuruzom	2,700,000.00
6	Direktna plaćanja za površine posejane suncokretom	20,000.00
7	Direktna plaćanja za postojeće vinograde	2,150,000.00
8	Direktna plaćanja za proizvedeno i službeno deklarirano vino	350,000.00
9	Direktna plaćanja za postojeće voćnjake	1,250,000.00
10	Direktna plaćanja za proizvodnju sadnog materijala za drvenasto voće i vinovu lozu na vegetativnim podlogama	100,000.00
11	Direktna plaćanja za površine posejane povrćem	1,700,000.00
12	Direktna plaćanja za organsku poljoprivredu	100,000.00
13	Direktna plaćanja za krave i bivolice muzare	4,200,000.00
14	Direktna plaćanja za ovce	1,700,000.00
15	Direktna plaćanja za koze	150,000.00
16	Direktna plaćanja za pčele	2,000,000.00
17	Direktna plaćanja za mleko po kategorijama kvaliteta	1,100,000.00
18	Direktna plaćanja za koke nosilje	300,000.00
19	Direktna plaćanja za jarebice	25,000.00
20	Direktna plaćanja za krmače u reprodukciji	25,000.00
21	Direktna plaćanja za prijavljena klanja goveda	75,000.00
22	Direktna plaćanja za akvakulturu	75,000.00
	<b>Ukupan budžet za 2018. godinu</b>	<b>25,000,000.00</b>

Odobrio



13/02/2018

Nenad Rikalo, Ministar poljoprivrede,  
šumarstva i ruralnog razvoja

Datum

**DIREKTNA PLAĆANJA ZA: PŠENICU, SEME PŠENICE, JEČAM, RAŽ, KUKURUZ, POVRĆE NA OTVORENOM POLJU, POSTOJEĆE VOĆNJAKE, POSTOJEĆE VINOGRADNE, PROIZVEDENO I SLUŽBENO DEKLARISANO VINO, SADNI MATERIJAL ZA DRVENASTO VOĆE I VINOVOU LOZU PROIZVEDENU NA VEGETATIVNIM PODLOGAMA I ORGANSKU PROIZVODNJU.**

#### **1. REFERENTNO ZAKONODAVSTVO:**

- Zakon Br. 03/L-098 o poljoprivredi i ruralnom razvoju (Službeni list Republike Kosovo, Br. 56, od 27.07.2009);
- Zakon Br. 04/L-090 o izmenama i dopunama Zakona Br. 03/L-098 o poljoprivredi i ruralnom razvoju (Službeni list Republike Kosovo Br. 28, od 16.10.2012);
- Zakon Br. 03/L-016 o hrani (Službeni list Republike Kosovo Br. 49, od 25.03.2009);
- Zakon Br. 03/L-029 o poljoprivrednoj inspekciji (Službeni list Republike Kosovo Br. 45, od 12.01.2009);
- Zakon Br. 04/L-085 o organskoj poljoprivredi (Službeni list Republike Kosovo Br. 28, od 16.10.2012);
- Zakon Br. 2003/5 o semenu na Kosovu (Službeni list Republike Kosovo Br. 8, od 15.12.2006);
- Zakon Br. 02/L-8 o vinu (Službeni list Republike Kosovo Br. 9, od 01.02.2007);
- Zakon Br. 04/L-019 o izmenama i dopunama Zakona Br. 02/L-8 o vinu (Službeni list Republike Kosovo Br. 13, od 01.09.2011);
- Zakon Br. 2004/13 o rasadnom materijalu (Službeni list Republike Kosovo Br. 22, od 01.03.2008);
- Zakon Br. 04/L-120 o zaštiti biljaka (Službeni list Republike Kosovo Br. 01, od 17.01.2013);
- Administrativno uputstvo MPŠRR-a o direktnim plaćanjima za poljoprivredu u 2018. godinu.

#### **DIREKTNA PLAĆANJA ZA POVRŠINE POSEJANE PŠENICOM**

##### **1. OPIS SEKTORA ŽITARICA / PŠENICE**

Sektor žitarica je od strateškog i ekonomskog značaja za zemlju, na osnovu prirodnih resursa i velikog broja radne snage koja je angažovana u ovom sektoru. Značaj ovog sektora leži i u uticaju kojeg ima na razvoj drugih sektora, kao što su stočarstvo i agro-prerada.

Na Kosovu godinama se prosečno seje oko 70000 do 90000 hektara pšenice. Prosečni prinosi su godinama oko 4t/h, u zavisnosti od agro-klimatskih i proizvodnih uslova u našoj zemlji, kao i preduzetim agro-tehničkim merama od strane poljoprivrednika.

Poslednjih godina imamo intenzivniji razvoj sektora i vidljivo je povećanje površine posejane pšenicom, u odnosu na prethodne godine.

Da bi imali održiviji razvoj sektora, potrebno je i dalje nastaviti podršku putem direktnih plaćanja. Ovaj način podrške će uticati direktno na smanjenje troškova proizvodnje i povećanje prihoda poljoprivrednika. Kroz podršku ovom sektoru namerava se povećanje proizvodnje pšenice. Trenutno Kosovo zadovoljava svoje potrebe oko 70-80% potrošnje pšenice.

## **2. OPRAVDANOST SPROVOĐENJA MERE:**

Program razvoja sektora prema Programu za poljoprivredu i ruralni razvoj, predviđa povećanje konkurentnosti i delotvornosti primarne poljoprivredne proizvodnje. Direktna podrška jesenjoj setvi (pšenici) doprineće ostvarivanju ovog cilja. Obezbeđivanje i bezbednost hrane, kao i povećanje prihoda poljoprivrednika jesu i razlozi podrške sektoru, uzimajući kao osnovu veliki broj poljoprivrednika koji rade u ovom sektoru, a takođe imajući u vidu prirodne resurse zemlje.

## **3. SVRHA PROGRAMA:**

Direktna podrška poljoprivrednicima koji gaje žitarice/pšenicu.

### **3.1. Ciljevi programa:**

- Povećanje prihoda na farmi;
- Poboljšanje konkurentnosti i delotvornosti primarne poljoprivredne proizvodnje.

### **3.2. Specifični ciljevi:**

- Povećanje prinosa;
- Poboljšanje kvaliteta proizvodnje;
- Smanjenje troškova proizvodnje;
- Intenziviranje ekonomizacije poljoprivrednih aktivnosti.

## **4. KORISNICI:**

### **4.1. Poljoprivrednici koji gaje žitarice/pšenicu:**

- Korisnici biće poljoprivrednici koji gaje pšenicu i koji ispunjavaju kriterijume utvrđene prema ovom programu.

### **4.2. Geografska rasprostranjenost:**

- Cela teritorija Republike Kosovo.

## **5. KRITERIJUMI KOJE TREBAJU ISPUNITI POLJOPRIVREDNICI/PODNOŠIOCI APLIKACIJA:**

- Da su državljani Republike Kosovo;
- Da su vlasnici površine od najmanje 2 ha zemljišta posejane pšenicom;

- Parcela posejana pšenicom treba da bude najmanje 0.20 ha i nedeljiva;
- Površina zemljišta uzeta pod zakup treba da bude ugovorena najmanje za jednu godinu;
- Površina zemljišta uzeta pod zakup treba da bude najmanje 0.50 ha nedeljiva.

#### **6. POTREBNA DOKUMENTACIJA:**

- Kopija lične karte Republike Kosovo;
- Potvrda od banke o tekućem bankovnom računu podnosioca aplikacije;
- Kopija sertifikata registracije poslovanja (samo za pravna lica);
- Dokaz o izmirenju obavezu u PAK-u (samo za pravna lica);
- Dokaz iz katastra o površini obradivog zemljišta u vlasništvu ili kopiju ugovora koji dokazuje raspoloživost poljoprivrednog zemljišta;
- Ugovor o površini poljoprivrednog zemljišta uzetu pod zakup (sklopljen između dve strane zakupodavca i zakupoprimca);
- Dokaz o plaćanju poreza na imovinu.

#### **7. NAČIN SUBVENCIONISANJA:**

- Subvencionisanje vršiće se po površini/ha, u iznosu od 150 €/ha.
- Korisnici biće poljoprivrednici koji su posadili/gaje pšenicu u površini najmanje od 2 ha i koji ispunjavaju kriterijume koji su utvrđeni prema ovom programu.

#### **8. REALIZACIJA PLAĆANJA:**

Nakon sastavljanja konačnih spiskova korisnika vrši se plaćanje poljoprivrednika korisnika, po broju posejanih/uzgojenih hektara, koji su provereni od strane inspektora ARP-a. Plaćanja se vrše na tekućim računima poljoprivrednika/podnosioca aplikacija, čija je provera vršena tokom apliciranja.

#### **9. NAČIN APLICIRANJA:**

Proces registracije i apliciranje poljoprivrednika, kao i digitalizacija parcela trajaće 45 dana od dana objavljivanja. Apliciranje se vrši u Opštinskoj direkciji za poljoprivredu.

#### **10. PLANIRANI BUDŽET:**

Za direktna plaćanja (subvencionisanje) za posejane/uzgojene površine pšenicom budžet je 6,700, 000.00 €.

#### **11. SPROVOĐENJE PROGRAMA:**

Program sprovodi Agencija za razvoj poljoprivrede.

## **DIREKTNA PLAĆANJA ZA POVRŠINE POSEJANE SEMENOM PŠENICE**

### **1. OPIS SEKTORA ŽITARICA/SEMENA PŠENICE**

Kosovo trenutno zadovoljava potrebe sa semenom pšenice oko 10-15%. Zbog visokih troškova proizvodnje, jedan deo poljoprivrednika koriste sopstveno seme za setvu pšenice (oko 20% njih).

Proces proizvodnje semena pšenice je ekonomski skupa aktivnost, uzimajući kao osnovu faze proizvodnje kao što su: obezbeđivanje kvalitetnog semena, razmnožavanje, predkultura, terenske kontrole, prerada, označavanje, uzorkovanje semena kao i dodatne zaštitne mere. Podrška proizvođačima semena pšenice uticaće na smanjenje troškova proizvodnje semena.

Kroz ovu podršku namerava se obezbeđivanje semena pšenice u zemlji, u cilju povećanja prinosa i poboljšanja kvaliteta proizvedene pšenice.

### **2. OPRAVDANOST SPROVOĐENJA MERE:**

Program razvoja sektora prema Programu za poljoprivredu i ruralni razvoj, predviđa povećanje konkurentnosti i delotvornosti primarne poljoprivredne proizvodnje. Direktna podrška jesenje setve (semena pšenice) doprineće ostvarivanju ovog cilja.

Obezbeđivanje i bezbednost hrane, kao i povećanje prihoda poljoprivrednika jesu i razlozi podrške ovom sektoru, uzimajući kao osnovu potražnju na tržištu i prirodne resurse zemlje.

### **3. SVRHA PROGRAMA:**

Direktna podrška poljoprivrednicima proizvođačima semena pšenice.

#### **3.1. Ciljevi programa:**

- Povećanje prihoda na farmi;
- Poboljšanje konkurentnosti i delotvornosti primarne poljoprivredne proizvodnje.

#### **3.2. Specifični ciljevi:**

- Povećanje prinosa pšenice;
- Poboljšanje kvaliteta proizvodnje semena pšenice i merkantilne pšenice;
- Smanjenje troškova proizvodnje;
- Povećanje prerađivačkih kapaciteta;
- Intenziviranje ekonomizacije poljoprivrednih aktivnosti.

### **4. KORISNICI:**

#### **4.1. Poljoprivrednici koji gaje seme pšenice:**

- Korisnici biće poljoprivrednici koji gaje seme pšenice i koji ispunjavaju kriterijume utvrđene prema ovom programu.

#### **4.2. Geografska rasprostranjenost:**

- Cela teritorija Republike Kosovo.

## **5. KRITERIJUMI KOJE TREBAJU ISPUNITI POLJOPRIVREDNICI/PODNOŠIOCI APLIKACIJA:**

- Da su državljani Republike Kosovo;
- Da imaju posejano najmanje 5 ha pšenice za proizvodnju semena;
- Da poseduju ugovor sa proizvodnom kompanijom semena;
- Parcela posejana pšenicom za seme ili uzeta pod zakup za setvu pšenice za seme, treba da bude najmanje 1 ha nedeljiva;
- Površina zemljišta uzeta pod zakup treba da bude ugovorena najmanje za jednu godinu;
- Seme posejane sorte pšenice treba da bude na Spisku odobrenih semena.

<b>Tab.1. SORTE PŠENICE NA SPISKU ODOBRENIH SEMENA</b>			
<b>Br.</b>	<b>Sorta</b>	<b>Br.</b>	<b>Sorta</b>
1	EVROPA 90	31	EUCLIDE
2	POBEDA	32	Kg 56-S
3	RENEANSNA	33	VIZIJA
4	Mv SUBA	34	KRISTINA
5	Mv KOLO	35	PLANETA
6	Mv TOBORZO	36	ESPERIA
7	Mv MARSALL	37	VITTORIO
8	Mv MAKARONI	38	STENDAL
9	Mv BERES	39	ZANZIBAR
10	AGROUNIJA PRIMA	40	SIMONIDA
11	MAKEDONSKA RODNA	41	ZVEZDANA
12	NIKOL	42	VULKAN
13	PROFETA	43	ALTEZZA
14	ANDALOU	44	ADELAIDE
15	BASTIDE	45	ANTILLE
16	AGROUNIJA	46	LUCIJA
17	MAKEDONSKA RANA	47	KATARINA
18	EXOTIC	48	KRALJICA
19	Bc RENATA	49	Bc ANICA
20	Bc MIHELCA	50	SOSTHEME
21	MIA	51	DARDANIA-1
22	MATEA	52	ZEMUNSKA ROSA
23	GABI	53	AURELIA
24	EPIDOC	54	FARINELLI
25	APACHE	55	ORCAS
26	ARLEQUIN	56	CELLULE
27	ANDINO	57	NOGAL
28	BALATON	58	ANDALUSIA
29	Bc PRIMA	59	BISANZIO
30	SIRTAKI		
<b>Standardne (uporedne) sorte: Evropa 90</b>			

## **6. POTREBNA DOKUMENTACIJA:**

- Kopija lične karte Republike Kosovo;
- Potvrda od banke o tekućem bankovnom računu podnosioca aplikacije;
- Kopija sertifikata registracije poslovanja (samo za pravna lica);
- Dokaz o izmirenju obavezu u PAK-u (samo za pravna lica);
- Dokaz o količini isporučene pšenice u proizvodnoj kompaniji semena (treba je isporučiti nakon sprovođenja procesa žetve pšenice za proizvodnju semena);
- Dokaz iz katastra o površini obradivog zemljišta u vlasništvu ili kopiju ugovora koji dokazuje raspoloživost poljoprivrednog zemljišta:
- Ugovor o površini poljoprivrednog zemljišta uzetu pod zakup (sklopljen između dve strane zakupodavca i zakupoprimalca);
- Dokaz o kategoriji posejanog semena pšenice;
- Obrazac za posejane površine pšenicom za proizvodnju semena, verifikovana od strane MPŠRR-a;
- Izveštaj fitosanitarne inspekcije - AHV iz terenskih kontrola I i II (treba dostaviti nakon realizovanih terenskih kontrola);
- Dokaz o plaćanju poreza na imovinu.

## **7. NAČIN SUBVENCIONISANJA:**

- Subvencionisanje vršiće se po površini-ha, u iznosu od **250 €/ha**.
- Korisnici biće poljoprivrednici koji su posadili/gaje pšenicu za proizvodnju semena u površini najmanje od **5 ha** i koji ispunjavaju kriterijume koji su utvrđeni prema ovom programu.
- Nakon realizacije dve terenskih kontrola od strane fitosanitarne inspekcije – AHV, ukoliko parcele ispunjavaju kriterijume za proizvodnju semena pšenice, onda subvencionisanje se vrši u iznosu od **250 €/ha**. Dok, ukoliko parcele ne ispunjavaju kriterijume za proizvodnju semena pšenice i odbijaju se, onda će poljoprivrednici dobiti samo subvencije sa proizvodnju merkantilne pšenice u iznosu od **150 €/ha**.

## **8. NAČIN SPROVOĐENJA:**

Nakon provere dokumentacije, vrše se dve terenske kontrole od strane fitosanitarnih inspektora – AHV. Prva kontrola se realizuje nakon bokorenja pšenice, dok druga kontrola se vrši posle dve nedelje, u površinama posejane pšenicom za seme (Odgovorna za kontrolu je Fitosanitarna inspekcija AHV), i na kraju se izdaje izveštaj o odobrenim i odbijenim posejanim površinama pšenicom za seme.

## **9. REALIZACIJA PLAĆANJA:**

Nakon završetka kontrola i sastavljanja konačnih spiskova korisnika, i kompletiranja dokumentacije, vrši se plaćanje poljoprivrednika korisnika samo za odobrene površine za seme pšenice i dokaz o isporučenoj količini pšenice za proizvodnju semena, na osnovu



prosečnog prinosa za tekuću godinu. Plaćanja se vrše na tekućim računima poljoprivrednika/podnosioca aplikacija, čija je provera vršena tokom apliciranja.

#### **10. NAČIN APLICIRANJA:**

Proces registracije i apliciranja poljoprivrednika, kao i digitalizacija parcela trajaće 45 dana od dana objavljivanja. Apliciranje se vrši u Opštinskim direkcijama za poljoprivredu.

#### **11. PLANIRANI BUDŽET:**

Za direktna plaćanja (subvencionisanje) za posejane/uzgojene površine pšenicom za seme budžet je 150,000.00 €.

#### **12. SPROVOĐENJE PROGRAMA**

Program sprovodi Agencija za razvoj poljoprivrede.

### **DIREKTNA PLAĆANJA ZA POVRŠINE POSEJANE JEČMOM**

#### **1. OPIS SEKTORA ŽITARICA / JEČMA**

Ječam je važan proizvod za proizvodnju piva i za stočnu hranu.

Na Kosovu, prosečno seje se oko 1,141 ha ječma, a prosečni prinos je godinama oko 3 t/ha, u zavisnosti od agro-klimatskih uslova naše zemlje, kao i od preduzetih agrotehničkih mera.

Da bi imali održiv razvoj sektora, potrebna je direktna podrška putem subvencionisanja. Ovaj oblik podrške uticaće direktno na smanjenje troškova proizvodnje i povećanje prihoda poljoprivrednika. Kroz podršku sektoru sa direktnim plaćanjima namerava se povećanje proizvode ječma.

#### **2. OPRAVDANOST SPROVOĐENJA MERE:**

Program razvoja sektora prema Programu za poljoprivredu i ruralni razvoj, predviđa povećanje konkurentnosti i delotvornosti primarne poljoprivredne proizvodnje. Direktna podrška setvi ječma doprineće ostvarivanju ovog cilja.

Obezbeđivanje stočne hrane, upotrebna kao važan proizvod u proizvodnji piva kao i povećanje prihoda poljoprivrednika su razlozi za podršku ovom sektoru, uzimajući kao osnovu broj poljoprivrednika koji se bave ovim sektorom i prirodne resurse zemlje.

#### **3. SVRHA PROGRAMA:**

Direktna podrška poljoprivrednicima koji gaje žitarice/ječam.

### **3.1. Ciljevi programa:**

- Povećanje prihoda na farmi;
- Pобољшanje konkurentnosti i delotvornosti primarne poljoprivredne proizvodnje.

### **3.2. Specifični ciljevi:**

- Povećanje prinosa;
- Pобољшanje kvaliteta proizvodnje;
- Smanjenje troškova proizvodnje;
- Intenziviranje ekonomizacije poljoprivrednih aktivnosti.

## **4. KORISNICI:**

### **4.1. Poljoprivrednici koji gaje žitarice/ječam:**

- Korisnici biće poljoprivrednici koji su posejali/gaje ječam i koji ispunjavaju kriterijume utvrđene prema ovom programu.

### **4.2. Geografska rasprostranjenost:**

- Čitava teritorija Republike Kosovo.

## **5. KRITERIJUMI KOJE TREBAJU ISPUNITI POLJOPRIVREDNICI/PODNOŠIOCI APLIKACIJA:**

- Da su državljani Republike Kosovo;
- Da su vlasnici površine od najmanje 1 ha zemljišta posejane ječmom;
- Parcela posejana ječmom treba da bude najmanje 0.20 ha nedeljiva;
- Površina zemljišta uzeta pod zakup treba da bude ugovorena najmanje za jednu godinu;
- Površina zemljišta uzeta pod zakup treba da bude najmanje 0.50 ha nedeljiva.

## **6. POTREBNA DOKUMENTACIJA:**

- Kopija lične karte Republike Kosovo;
- Potvrda od banke o tekućem bankovnom računu podnosioca aplikacije;
- Kopija sertifikata registracije poslovanja (samo za pravna lica);
- Dokaz o izmirenju obavezu u PAK-u (samo za pravna lica);
- Dokaz iz katastra o površini obradivog zemljišta u vlasništvu ili kopiju ugovora koji dokazuje raspoloživost poljoprivrednog zemljišta:
- Ugovor o površini poljoprivrednog zemljišta uzetu pod zakup (sklopljen između dve strane - zakupodavca i zakupoprimca);
- Dokaz o plaćanju poreza na imovinu.

## **7. NAČIN SUBVENCIONISANJA:**

- Subvencionisanje vršiće se po površini/ha, u iznosu od 150 €/ha.

- Korisnici biće poljoprivrednici koji su posadili/gaje ječam u površini najmanje od 1 ha i koji ispunjavaju kriterijume koji su utvrđeni prema ovom programu.

## **8. REALIZACIJA PLAĆANJA:**

Nakon sastavljanja konačnih spiskova korisnika vrši se plaćanje poljoprivrednika korisnika, po broju posejanih hektara, koji su verifikovani od strane inspektora ARP-a. Plaćanja se vrše na tekućim računima poljoprivrednika/podnosioca aplikacija, čija je provera vršena tokom apliciranja.

## **9. NAČIN APLICIRANJA:**

Proces registracije i apliciranja poljoprivrednika, kao i digitalizacija parcela trajaće **45 dana** od dana objavljivanja. Apliciranje se vrši u Opštinskim direkcijama za poljoprivredu.

## **10. PLANIRANI BUDŽET:**

Za direktna plaćanja (subvencionisanje) za setvu ječma budžet je 50,000.00 €.

## **DIREKTNA PLAĆANJA ZA POVRŠINE POSEJANE RAŽOM**

### **1. OPIS SEKTORA ŽITARICA/RAŽA:**

Na Kosovu, se prosečno poseje 500-1000 hektara ražom. Prosečni prinosi se godinama kreću oko 2.5 t/ha, u zavisnosti od agro-klimatskih uslova naše zemlje, kao i od preduzetih agro-tehničkih mera.

Da bi imali održivi razvoj sektora, potrebna je direktna podrška putem direktnih plaćanja-subvencionisanja. Ovaj način podrške uticaće direktno na smanjenje troškova proizvodnje i povećanje prihoda poljoprivrednika. Kroz podršku sektora direktnim plaćanjima, namerava se povećanje proizvodnje raža.

### **2.OPRAVDANOST SPROVOĐENJA MERE:**

Program razvoja sektora, na osnovu Plana za poljoprivredu i ruralni razvoj, predviđa povećanje konkurentnosti i delotvornosti primarne poljoprivredne proizvodnje. Direktna podrška setvi raža doprineće ostvarivanju ovog cilja.

Obezbeđivanje stočne hrane, upotreba u prehrambenoj industriji kao i povećanje prihoda poljoprivrednika, jesu razlozi za podršku ovom sektoru, uzimajući za osnovu veliki broj poljoprivrednika koji se bave ovim sektorom i prirodnim resursima zemlje.

### **3. SVRHA PROGRAMA:**

Direktna podrška poljoprivrednicima koji gaje žitarice/raž.

### **3.1. Ciljevi programa:**

- Povećanje prihoda na farmi;
- Poboljšanje konkurentnosti i delotvornosti primarne poljoprivredne proizvodnje

### **3.2. Specifični ciljevi:**

- Povećanje prinosa;
- Poboljšanje kvaliteta proizvodnje;
- Smanjenje troškova proizvodnje;
- Intenziviranje ekonomizacije poljoprivrednih aktivnosti.

### **4. KORISNICI/CILJNA GRUPA:**

#### **4.1. Poljoprivrednici koji gej žitarice/raž:**

- Korisnici biće poljoprivrednici koji gaje raž i koji ispunjavaju kriterijume utvrđene prema ovom programu.

#### **4.2. Geografska rasprostranjenost:**

- Cela teritorija Republike Kosovo.

### **5.: KRITERIJUMI KOJE TREBAJU ISPUNITI POLJOPRIVREDNICI/PODNOŠIOCI APLIKACIJA:**

- Da su državljani Republike Kosovo;
- Da su vlasnici površine od najmanje 1 ha zemljišta posejane ražom;
- Parcela posejana ražom treba da bude najmanje **0,20 hektara** nedeljiva;
- Površina zemljišta uzeta pod zakup treba da bude ugovorena najmanje za jednu godinu;
- Površina zemljišta uzeta pod zakup treba da bude najmanje **0,50 ha** nedeljiva.

### **6. POTREBNA DOKUMENTACIJA:**

- Kopija lične karte Republike Kosova;
- Potvrdu od banke o tekućem bankovnom računu podnosioca aplikacije;
- Kopija sertifikata registracije poslovanja (samo za pravna lica);
- Dokaz o izmirenju obaveza u PAK-u (samo za pravna lica);
- Dokaz iz katastra o površini obradivog zemljišta u vlasništvu ili kopiju ugovora koji dokazuje raspoloživost poljoprivrednog zemljišta;
- Ugovor o površini poljoprivrednog zemljišta uzetu pod zakup, (sklopljen između dve strane – zakupodavca i zakupoprimca);
- Dokaz o plaćanju poreza na imovinu.

### **7. NAČIN SUBVENCIONISANJA:**

- Subvencionisanje vršiće se po površini/hektaru u iznosu od **150 €/ha**.

- Korisnici biće poljoprivrednici koji su posejali/gaje raž na površini od najmanje 1 ha i koji ispunjavaju kriterijume utvrđene prema ovom programu.

## **8. REALIZACIJA PLAĆANJA:**

Nakon sastavljanja konačnog spiska korisnika vrši se plaćanje za poljoprivrednike korisnike, na osnovu broja posejanih hektara koje verifikuju inspektori ARP-a. Plaćanja se vrše na bankovnim tekućim računima poljoprivrednika, čija je provera vršena tokom apliciranja.

## **9. NAČIN APLICIRANJA:**

Proces registracije i apliciranja poljoprivrednika, kao i digitalizacija parcela, trajaće **45 dana** od dana objavljivanja. Apliciranje se vrši u Opštinskim direkcijama za poljoprivredu.

## **10. PLANIRANI BUDŽET:**

Za direktna plaćanja (subvencionisanje) za setvu raža budžet je 30,000.00 €.

## **DIREKTNA PLAĆANJA ZA POVRŠINE POSEJANE KUKURUZOM**

### **1. OPIS SEKTORA ŽITARICA/KUKURUZA:**

Na Kosovu se godinama prosečno poseje od 40000 do 50000 hektara kukuruzom. Dominira uzgoj kukuruza u zrnju iako poslednjih godina imamo izmenu strukture u korist povećanja površina posejanih krmnim kukuruzom.

Prosečni prinos kukuruza godinama se kreće od 3,5 do 4,5t/ha, u zavisnosti od agro-klimatskih uslova naše zemlje, kao i od preduzetih agro-tehničkih mera.

Da bi imali održivi razvoj sektora, potrebno je i dalje nastaviti direktnu podršku. Ova mera podrške uticaće direktno na smanjenje troškova proizvodnje i povećanje prihoda poljoprivrednika.

Kroz ovu podršku namerava se postizanje samodovoljnosti koncentrovane stočne hrane (kukuruz). Ova podrška će uticati i na smanjenje troškova za stočarske proizvode i poboljšanje kvaliteta.

### **2. OPRAVDANOST SPROVOĐENJA MERE:**

Program za razvoj sektora, prema Programu za poljoprivredu i ruralni razvoj, predviđa povećanje konkurentnosti i delotvornosti primarne poljoprivredne proizvodnje. Direktna podrška prolećne setve (kukuruz) doprineće ostvarivanju ovog cilja.

Obezbeđivanje i bezbednost hrane, kao i povećanje prihoda poljoprivrednika, jesu razlozi za podršku ovom sektoru, uzimajući za osnovu veliki broj poljoprivrednika koji se bave ovim sektorom i prirodnim resursima kojim zemlja raspolaže.

### **3. SVRHA PROGRAMA:**

Direktna podrška poljoprivrednicima koji gaje kukuruz.

#### **3.1. Ciljevi programa:**

- Povećanje prihoda na farmi;
- Poboljšanje konkurentnosti i delotvornosti primarne poljoprivredne proizvodnje.

#### **3.2. Specifični ciljevi:**

- Povećanje prinosa;
- Poboljšanje kvaliteta proizvodnje;
- Smanjenje troškova proizvodnje;
- Korišćenje prerađivačkih kapaciteta stočne hrane;
- Intenziviranje ekonomizacije poljoprivrednih aktivnosti i prerađivačke industrije.

### **4. KORISNICI:**

#### **4.1. Poljoprivrednici koji gaje kukuruz:**

- Korisnici biće poljoprivrednici koji su posejali/gaje kukuruz i koji ispunjavaju kriterijume, utvrđene prema ovom programu.

#### **4.2. Geografska rasprostranjenost:**

- Cela teritorija Republike Kosovo.

### **5. KRITERIJUMI KOJE TREBAJU ISPUNITI POLJOPRIVREDNICI/PODNOŠIOCI APLIKACIJA:**

- Da su državljani Republike Kosovo;
- Da su vlasnici od najmanje 1 ha zemljišta posejane kukuruzom;
- Parcela posejana kukuruzom treba da bude najmanje 0.20 ha nedeljiva;
- Površina zemljišta uzeta pod zakup treba da bude ugovorena najmanje za jednu godinu;
- Površina zemljišta uzeta pod zakup treba da bude najmanje 0.50 ha nedeljiva.

### **6. POTREBNA DOKUMENTACIJA:**

- Kopija lične karte Republike Kosovo;
- Potvrdu od banke o tekućem bankovnom računu podnosioca aplikacije;
- Kopija sertifikata registracije poslovanja (samo za pravna lica);
- Dokaz o izmirenju obaveza u PAK-u (samo za pravna lica);

- Dokaz iz katastra o površini obradivog zemljišta u vlasništvu ili kopiju ugovora koji dokazuje raspoloživost poljoprivrednog zemljišta;
- Ugovor o površini poljoprivrednog zemljišta uzetu pod zakup, (sklopljen između dve strane – zakupodavca i zakupoprimca;
- Dokaz o plaćanju poreza na imovinu.

## **7. NAČIN SUBVENCIONISANJA:**

- Subvencionisanje vršiće se po površini /hektaru u iznosu od 150 €/ha.
- Korisnici biće poljoprivrednici koji su posejali/gaje kukuruz u površini od najmanje 1 ha i koji ispunjavaju kriterijume utvrđene prema ovom programu.

## **8. REALIZACIJA PLAĆANJA:**

Nakon sastavljanja konačnog spiska korisnika vrši se plaćanje za poljoprivrednike korisnike, na osnovu broja posejanih hektara koje verifikuju inspektori ARP-a. Plaćanja se vrše na bankovnim tekućim računima poljoprivrednika, čija se provera vršena tokom apliciranja.

## **9. NAČIN APLICIRANJA:**

Proces registracije i apliciranja poljoprivrednika, kao i digitalizacija parcela, trajaće 45 dana od dana objavljivanja. Apliciranje se vrši u Opštinskim direkcijama za poljoprivredu.

## **10. PLANIRANI BUDŽET:**

Za direktna plaćanja (subvencionisanje) za setvu kukuruza budžet je 2,700,000.00 €.

## **11. SPROVOĐENJE PROGRAMA:**

Program sprovodi Agencija za razvoj poljoprivrede.

## **DIREKTNA PLAĆANJA ZA POVRŠINE POSEJANE SUNCOKRETOM**

### **1. OPIS SEKTORA- ŽITARICA /SUNCOKRETA:**

Suncokret je industrijska kultura i ima veoma važnu ulogu u prehrambenoj i prerađivačkoj industriji. Koristi se kao sirovina u industriji ulja, stočne hrane (zeleno bilje, silažirana) i kao otpad nakon industrijske prerade (činilac). Tokom '80-'90-ih godina, ova kultura se uzgajala na velikim površinama poljoprivrednog zemljišta na Kosovu. Površine posejane ovom kulturom su se kretale oko 200 hektara a prosečni prinos je iznosio više od 2000 kg po hektaru.

Već godinama se na Kosovu nije uzgajao suncokret, ali se tokom zadnjih godina pojavljuje interesovanje za uzgajanje ove uljane kulture. Da bi imali održiv razvoj sektora,

potrebno je i dalje nastaviti direktnu podršku putem subvencionisanja. Ova podrška utiće direktno na smanjenje troškova proizvodnje i povećanje prihoda poljoprivrednika.

Kroz ovu podršku namerava se obezbeđivanje sirovine za proizvodnju ulja i koncentrisane stočne hrane. Ova radnja će imati efekat i na smanjenje troškova stočarskih proizvoda i poboljšanje kvaliteta.

## **2. OPRAVDANOST SPROVOĐENJA MERE:**

Program za razvoj sektora, prema Programu za poljoprivredu i ruralni razvoj, predviđa povećanje konkurentnosti i delotvornosti primarne poljoprivredne proizvodnje. Direktna podrška prolećne setve (suncokreta) doprineće ostvarivanju ovog cilja.

Obezbeđivanje i bezbednost hrane, kao i povećanje prihoda poljoprivrednika, jesu razlozi podrške ovom sektoru, uzimajući u obzir veliku zainteresovanost za razvoj ove poljoprivredne kulture i prirodne resurse zemlje.

## **3. SVRHA PROGRAMA:**

Direktna podrška poljoprivrednicima koji gaje suncokret.

### **3.1. Ciljevi programa:**

- Povećanje prihoda na farmi;
- Poboljšanje konkurentnosti i delotvornosti primarne poljoprivredne proizvodnje.

### **3.2. Specifični ciljevi:**

- Povećanje prinosa;
- Poboljšanje kvaliteta proizvodnje;
- Smanjenje troškova proizvodnje;
- Korišćenje prerađivačkih kapaciteta stočne hrane;
- Intenziviranje ekonomizacije poljoprivrednih aktivnosti i prerađivačke industrije.

## **4. KORISNICI:**

### **4.1. Poljoprivrednici koji gaje suncokret:**

- Korisnici biće poljoprivrednici koji su posejali/gaje suncokret i koji ispunjavaju kriterijume utvrđene prema ovom programu.

### **4.2. Geografska rasprostranjenost:**

- Cela teritorija Republike Kosovo

## **5. KRITERIJUMI KOJE TREBAJU ISPUNITI POLJOPRIVREDNICI/PODNOŠIOCI APLIKACIJA:**

- Da su državljani Republike Kosovo;



- Da su vlasnici površine od **1 ha** zemljišta posejane suncokretom;
- Parcela posejana suncokretom treba da bude najmanje **0.20 ha** nedeljiva;
- Površina zemljišta uzeta pod zakup treba da bude ugovorena najmanje za jednu godinu;
- Površina zemljišta uzeta pod zakup treba da bude najmanje **0.50 ha** nedeljiva.

#### **6. POTREBNA DOKUMENTACIJA:**

- Kopija lične karte Republike Kosovo;
- Potvrdu od banke o tekućem bankovnom računu podnosioca aplikacija;
- Kopiju sertifikata registracije poslovanja (samo za pravna lica);
- Dokaz o izmirenju obaveza u PAK-u (samo za pravna lica);
- Dokaz iz katastra o površini obradivog zemljišta u vlasništvu ili kopiju ugovora koji dokazuje raspoloživost poljoprivrednog zemljišta;
- Ugovor o površini poljoprivrednog zemljišta uzetu pod zakup, (sklopljen između dve strane - zakupodavca i zakupoprimca);
- Dokaz o plaćanju poreza na imovinu.

#### **7. NAČIN SUBVENCIONISANJA:**

- Subvencionisanje vršiće se po površini/hektaru, u iznosu od **150 €/ha**.
- Korisnici biće poljoprivrednici koji su posejali/uzgajaju suncokret u površini od najmanje **1 ha** i koji ispunjavaju kriterijume utvrđene prema ovom programu.

#### **8. REALIZACIJA PLAĆANJA:**

Nakon sastavljanja konačnih spiskova korisnika vrši se plaćanje za poljoprivrednike korisnike, na osnovu broja posejanih hektara koje verifikuju inspektori ARP-a. Plaćanja se vrše na bankovnim tekućim računima poljoprivrednika/podnosioca aplikacija, čija je provera vršena tokom apliciranja.

#### **9. NAČIN APLICIRANJA:**

Proces registracije i apliciranja poljoprivrednika, kao i digitalizacija parcela, trajaće **45 dana** od datuma objavljivanja. Apliciranje se vrši u Opštinskim direkcijama za poljoprivredu.

#### **10. PLANIRANI BUDŽET:**

Za direktna plaćanja (subvencionisanje) za setvu suncokreta budžet je **20,000.00 €**.

#### **11. SPROVOĐENJE PROGRAMA:**

Program sprovodi Agencija za razvoj poljoprivrede.

## **DIREKTNA PLAĆANJA ZA POVRŠINE POSEJANE POVRĆEM**

### **1. OPIS SEKTORA POVRĆA:**

Površina poljoprivrednog zemljišta na Kosovu posejana povrćem iznosi oko 14,656 hektara. Povrtarske kulture koje se gaje na velikim površinama su: paprika, paradajz, luk, lubenica, kupus, itd.

Gajenje povrća je uglavnom usredsređeno u dolini Podrimlja, na trouglu koji se nalazi u ravan Dukadini između Orahovca, Đakovice i Prizrena kao i u Pomoravlju. Oko 3,000 hektara sa paprikom se uzgaja u ovom delu. Lubenica je još jedna veoma važna kultura, dok proizvodnja paradajza ima rast površina za gajenje kako na otvorenom polju tako i u zatvorenim sredinama (plastenicima).

### **2. OPRAVDANOST SPROVOĐENJA MERE:**

Program za razvoj sektora prema Programu za poljoprivredu i ruralni razvoj, predviđa povećanje konkurentnosti i delotvornosti primarne poljoprivredne proizvodnje. Direktna podrška sektoru povrća doprineće ostvarivanju cilja.

Obezbeđivanje i bezbednost hrane, kao i povećanje prihoda poljoprivrednika, jesu razlozi za podršku ovom sektoru, uzimajući u kao osnovu veliki broj poljoprivrednika koji se bave ovim sektorom i prirodne resurse zemlje.

### **3. SVRHA PROGRAMA:**

Direktna podrška poljoprivrednicima koji gaje povrće.

#### **3.1. Ciljevi programa:**

- Povećanje prihoda na farmi;
- Poboljšanje konkurentnosti i delotvornosti primarne poljoprivredne proizvodnje.

#### **3.2. Specifični ciljevi:**

- Povećanje prinosa;
- Poboljšanje kvaliteta proizvodnje;
- Smanjenje troškova proizvodnje;
- Intenziviranje ekonomizacije poljoprivrednih aktivnosti.

### **4. KORISNICI:**

#### **4.1. Poljoprivrednici koji uzgajaju povrće:**

- Korisnici biće poljoprivrednici koji su posejali/gaje povrće i koji ispunjavaju kriterijume utvrđene prema ovom programu.

#### **4.2. Geografska rasprostranjenost:**

- Cela teritorija Republike Kosovo.

## **5. KRITERIJUMI KOJE TREBAJU ISPUNITI POLJOPRIVREDNICI/PODNOŠIOCI APLIKACIJA:**

- Da su državljani Republike Kosovo;
- Da su posejali najmanje **0.50 ha** povrćem;
- Parcela posejana povrćem na otvorenom polju treba da bude **0.20 ha** nedeljiva;
- Parcela posejana povrćem u zaštićenim sredinama (plastenici) treba da bude najmanje **0.10 ha** nedeljiva;
- Površina zemljišta uzeta pod zakup treba da bude ugovorena najmanje za jednu godinu;
- Površina poljoprivrednog zemljišta uzeta pod zakup radi sadnje povrća na otvorenom polju, treba da bude najmanje **0.20 ha** nedeljiva;
- Površina poljoprivrednog zemljišta uzeta pod zakup radi sadnje povrća u zaštićenim sredinama (plasticima) treba da bude najmanje **0.10 ha** nedeljiva;
- Poljoprivrednici/podnosioci aplikacija koji uzgajaju i apliciraju za povrtarsku kulturu tikve, treba da imaju ugovor overen kod javnog beležnika o prodaji tikve nekoj od kompanija koje realizuju prikupljanje i preradu tikve, ili sa nekom od trgovačkih kompanija koje se bave prodajom/trgovinom povrtarskih kultura, i koje imaju najmanje 5 trgovačkih tačaka u svojoj mreži (važi samo za poljoprivrednike koji uzgajaju tikvu na površini od preko 2 ha).

## **6. POTREBNA DOKUMENTACIJA:**

- Kopija lične karte Republike Kosovo;
- Potvrdu od banke o tekućem bankovnom računu podnosioca aplikacije;
- Kopija sertifikata registracije poslovanja (samo za pravna lica);
- Dokaz o izmirenju obaveza u PAK-u (samo za pravna lica);
- Dokaz iz katastra o površini obradivog zemljišta u vlasništvu ili kopiju ugovora koji dokazuje raspoloživost poljoprivrednog zemljišta;
- Ugovor o površini poljoprivrednog zemljišta uzetu pod zakup, (sklopljen između dve strane - zakupodavca i zakupoprimca);
- Dokaz o plaćanju poreza na imovinu.
- Ugovor overen kod javnog beležnika sa nekom od kompanija koje realizuju prikupljanje i preradu tikve, ili sa nekom od trgovačkih kompanija koje se bave prodajom/trgovinom povrtarske kulture, i koje imaju najmanje 5 trgovačkih tačaka u svojoj mreži (važi samo za poljoprivrednike koji uzgajaju tikvu na površini od preko 2 ha).

## **7. NAČIN SUBVENCIONISANJA:**

- Subvencionisanje vršiće se po površini-hektaru, u iznosu od **300 €/ha**.
- Korisnici biće poljoprivrednici koji su posejali/gaje povrće u površini od najmanje **0.50 ha** i koji ispunjavaju kriterijume utvrđene prema ovom programu.

## **8. REALIZACIJA PLAĆANJA:**

Nakon sastavljanja konačnih spiskova korisnika vrši se plaćanje za poljoprivrednike korisnike, na osnovu broja posejanih hektara koje verifikuju inspektori ARP-a. Plaćanje se vrši na bankovnim tekućim računima poljoprivrednika, čija je provera vršena tokom apliciranja.

#### **9. NAČIN APLICIRANJA:**

Proces registracije i apliciranja poljoprivrednika, kao i digitalizacija parcela, trajaće 45 dana od dana objavljivanja. Apliciranje se vrši u Opštinskim direkcijama za poljoprivredu.

#### **10. PLANIRANI BUDŽET:**

Za direktna plaćanja (subvencionisanje) za povrće na otvorenom polju budžet je 1,700,000.00 €.

#### **11. SPROVOĐENJE PROGRAMA:**

Program sprovodi Agencija za razvoj poljoprivrede.

**Tab. 2. Povrtarske kulture koje se uzgajaju i koje će biti podržane putem programa direktnih plaćanja**

<b>Br</b>	<b>Naziv povrtarske kulture</b>
1	Krompir
2	Paradajz
3	Plavi patlidžan
4	Paprika
5	Bundeva
6	Tikvica
7	Krastavac
8	Lubenica
9	Dinja
10	Kupus
11	Karfiol
12	Spanać
13	Salata (sve vrste)
14	Repa
15	Peršun
16	Praziluk
17	Luk
18	Rotkvice

19	Beli luk
20	Pasulj
21	Šargarepa
22	Asparagus
23	Brokoli
24	Tikva

**Objašnjenje:** na istoj površini poljoprivrednog zemljišta ili u istom plasteniku, tokom jedne godine, poljoprivrednik/podnosilac aplikacije može da uzgaja nekoliko puta povrće različite vrste, međutim subvenciju će dobiti samo jednom (1) godišnje. Dakle, ne može dobiti subvenciju, za istu površinu, više od jednog puta tokom jedne godine.

## DIREKTNA PLAĆANJA ZA POSTOJEĆE VINOGRADNE

### 1. OPIS SEKTORA - ZNAČAJ VINOGRADARSTVA:

Sektor vinogradarstva je od strateške i ekonomske važnosti za zemlju, na osnovu prirodnih resursa i velikog broja radne snage koja je angažovana u ovom sektoru. Važnost ovog sektora se nalazi i u uticaju koji ima na razvoj drugih sektora, kao što je sektor vina i agro-prerade.

Na osnovu podataka iz katastra vinograda, na Kosovu se trenutno nalazi 3,068 hektara vinograda i više od 5000 poljoprivrednika koji se direktno bave uzgojem vinove loze.

Poslednjih godina došlo je do intenzivnijeg razvoja sektora, vršena su značajna ulaganja u sektor vinogradarstva i vina. Da bi imali održivi razvoj sektora, potrebno je nastaviti i dalje direktnu podršku putem subvencionisanja. Ova podrška uticaće direktno na smanjenje troškova proizvodnje i povećanje prihoda poljoprivrednika.

Ovom podrškom namerava se ostvarivanje kontinuiranog održavanja trenutnih površina i povećanje novih površina sa vinogradima.

### 2. OPRAVDANOST SPROVOĐENJA MERE:

Program za razvoj sektora prema Programu za poljoprivredu i ruralni razvoj, predviđa povećanje konkurentnosti i delotvornosti primarne poljoprivredne proizvodnje. Direktna podrška održavanju vinogradarskih površina doprineće ostvarivanju ovog cilja.

Obezbeđivanje i bezbednost hrane, kao i povećanje prihoda poljoprivrednika, jesu razlozi za podršku ovom sektoru, očuvanje i proširenje vinogradarskih površina, sprečavanje imigracije iz ruralnih područja u urbanim područjima, uzimajući kao osnovu veliki broj poljoprivrednika koji se bave ovim sektorom i prirodnim resursima zemlje.

### **3. SVRHA PROGRAMA:**

Direktna podrška poljoprivrednicima koji gaje vinograde (grožđe).

#### **3.1. Ciljevi programa:**

- Povećanje prihoda na farmi;
- Kontinuirano održavanje postojećih vinograda;
- Poboljšanje konkurentnosti i delotvornosti primarne poljoprivredne proizvodnje.

#### **3.2. Specifični ciljevi:**

- Povećanje prinosa;
- Poboljšanje kvaliteta proizvodnje;
- Smanjenje troškova proizvodnje;
- Intenziviranje ekonomizacije poljoprivrednih aktivnosti.

### **4. KORISNICI:**

#### **4.1. Poljoprivrednici koji uzgajaju vinograde (grožđe):**

- Korisnici biće poljoprivrednici koji su posejali/ gaje vinograde (grožđe) i koji ispunjavaju kriterijume, utvrđene prema ovom Programu.

#### **4.2. Geografska rasprostranjenost:**

- Cela teritorija Republike Kosovo.

### **5. KRITERIJUMI KOJE TREBAJU ISPUNITI POLJOPRIVREDNICI/PODNOŠIOCI APLIKACIJA:**

- Da su državljani Republike Kosovo;
- Da imaju posejano najmanje 0.10 ha vinograda;
- Parcela posejana vinogradom treba da bude najmanje 0.05 ha nedeljiva;
- Površina vinograda uzeta pod zakup treba da bude ugovorena najmanje za jednu godinu;
- Površina vinograda uzeta pod zakup treba da bude najmanje 0.10 ha nedeljiva.

### **6. POTREBNA DOKUMENTACIJA:**

- Kopija lične karte Republike Kosovo;
- Potvrda od banke o tekućem bankovnom računu podnosioca aplikacije;
- Kopija sertifikata registracije poslovanja za pravna lica;
- Dokaz o izmirenim obavezama u PAK-u (samo za pravna lica);
- Dokaz iz katastra vinograda o površini vinograda- originalni sertifikat vinograda (ovaj dokument se može dobiti u Odeljenju za vinogradarstvo i vinarstvo u Orahovcu);
- Ugovor o površini poljoprivrednog zemljišta uzetu pod zakup (sklopljen između dve strane - zakupodavca i zakupoprimca);
- Dokaz o plaćanju poreza na imovinu.

## **7. NAČIN SUBVENCIONISANJA:**

- Subvencionisanje vršiće se po površini/hektaru, u iznosu od 1000 €/ha.
- Korisnici biće poljoprivrednici su posadili/gajili najmanje 0.10 ha vinograda i ispunjavanju kriterijume utvrđeni ovim programom;

## **8. REALIZACIJA PLAĆANJA:**

Nakon sastavljanja konačnih spiskova korisnika, vrši se plaćanje poljoprivrednika korisnika, po broju posejanih hektara koje verifikuju inspektori ARP-a. Plaćanja vrše se na bankovnim tekućim računima poljoprivrednika/podnosioca aplikacija, čija je provera vršena tokom apliciranja.

## **9. NAČIN APLICIRANJA:**

Proces registracije i apliciranja poljoprivrednika, kao i digitalizacija parcela trajaće 45 dana od dana objavljivanja. Apliciranje se vrši u Opštinskim direkcijama za poljoprivredu.

## **10. PLANIRANI BUDŽET:**

Za direktna plaćanja (subvencionisanje) za postojeće vinograde budžet je 2.150.000,00 evra.

## **11. SPROVOĐENJE PROGRAMA:**

Program sprovodi Agencija za razvoj poljoprivrede.

## **DIREKTNA PLAĆANJA ZA PROIZVEDENO I SLUŽBENO DEKLARISANO VINO**

### **1. OPIS SEKTORA - ZNAČAJ VINARSTVA:**

Sektor vinarstva je od ekonomskog značaja za zemlju, na osnovu prirodnih resursa i velikog broja angažovane radne snage. Njegova važnost nalazi se i u uticaju kojeg ima za razvoj drugih sektora i društveno-ekonomskog aspekta za vinogradarske oblasti.

Osamdesetih godina, Kosovo je izvezilo preko 30 miliona litara vina, koje se uglavnom izvezilo za Nemačku. Prema podacima iz katastra vinograda trenutno su 3,068 ha vinograda i više od 5.000 poljoprivrednika koji su direktno uključeni u gajenju vinove loze.

Poslednjih godina imamo intenzivniji razvoj sektora, gde su vršena značajna ulaganja u sektoru vina. Proizvođači vina i ostalih proizvoda od grožđa i vina (25 njih) koji su

licencirani od strane MPŠRR-a vršili su značajna ulaganja od prijemnih linija do najsavremenijih punilica. Da bi imali održiv razvoj sektora vinarstva, potrebno je nastaviti podršku preko subvencioniranja. Ova mera podrške uticaće direktno na povećanje kvalitet, održavanje vina, službeno deklarisanje i rast izvoza vina.

## **2. OPRAVDANOST SPROVOĐENJA MERE:**

Program razvoja sektora prema Programu za poljoprivredu i ruralni razvoj i Strategije za vinogradarstvo i vinarstvo 2016-2021 predviđa poboljšanje konkurentnosti i delotvornosti primarne poljoprivredne proizvodnje. Direktna podrška za proizvedeno i službeno deklarirano vino u Odeljenju za vinogradarstvo i vinarstvo doprineće ostvarivanju ovog cilja.

Obezbeđivanje i bezbednost hrane kao i povećanje prihoda poljoprivrednika i proizvodne kompanije jesu razlozi za podršku ovoj meri, zatim očuvanje i proširenje površina vinograda, modernizacija kapaciteta za preradu kao i uzimanje u obzir važnost ove industrije.

## **3. SVRHA PROGRAMA:**

Direktna podrška kompanijama za proizvodnju vina.

### **3.1. Ciljevi programa:**

- Povećanje rentabilnosti kompanija za proizvodnju vina;
- Borba protiv informalnosti i povećanje službenog deklarisanja;
- Povećanje proizvodnje proizvedenog i službeno deklariranog vina u cilju očuvanja kvaliteta i stvaranja identiteta kosovskog vina;

### **3.2. Specifični ciljevi:**

- Poboljšanje kvaliteta proizvedenog vina;
- Rast nivoa formalizacije i službenog deklarisanja;
- Uspostavljanje službenog sistema kontrole proizvodnje vina.

## **4. KORISNICI:**

### **4.1 Kompanije za proizvodnju vina, koje su licencirane od strane MPŠRR-a.**

- Korisnici biće kompanije za proizvodnju vina, koje su licencirane od MPŠRR-a koje ispunjavaju kriterije utvrđene prema ovom programu.

### **4.2. Geografska rasprostranjenost:**

- Cela teritorija Republike Kosovo.

## **5. KRITERIJUMI KOJE TREBAJU ISPUNITI KOMPANIJE ZA PROIZVODNJU VINA:**



- Podnosioci aplikacija treba da budu državljani Republike Kosovo;
- Podnosioci aplikacija treba da do 10. decembra 2017. godine u Odeljenju za vinogradarstvo i vinarstvo dostavljaju podatke o konačnom deklarisanju berbe grožđa za berbu 2017.
- Podnosioci aplikacija treba da do 15. januara 2018. godine u Odeljenju za vinogradarstvo i vinarstvo dostavljaju podatke o godišnjoj proizvodnji vina za berbu 2017.

#### **6. POTREBNA DOKUMENTACIJA:**

- Kopija lične karte Republike Kosovo za zastupnika subjekta/kompanije;
- Potvrda od banke o tekućem bankovnom računu subjekta;
- Kopiju sertifikata registracije poslovanja i informacije o poslovanju;
- Kopija sertifikata fiskalnog broja;
- Dokaz o izmirenim obavezama u PAK-u;
- Dokaz o ukupnom deklarisanju berbe grožđa za berbu 2017;
- Dokaz o deklarisanju godišnje proizvodnje vina za berbu 2017;
- Kopija licence izdate od strane MPŠRR-a za obavljanje delatnosti;
- Dokaz plaćanja poreza na imovinu.

#### **7. NAČIN SUBVENCIONISANJA:**

- Subvencionisanje vršiće se po litru proizvedenog i službeno deklarisanog vina u iznosu od 0,04 €/litar;

#### **8. REALIZACIJA PLAĆANJA:**

Nakon sastavljanja konačnih spiskova korisnika, vrši se plaćanje po litru proizvedenog i službeno deklarisanog vina koje je verifikovano od strane inspektora ARP-a i službenika iz Odeljenja za vinogradarstvo i vinarstvo.

Plaćanja se vrše na bankovnim tekućim računima kompanija za proizvodnju vina, čija je provera vršena tokom apliciranja.

#### **9. NAČIN APLICIRANJA:**

Proces registracije i apliciranja kompanija za proizvodnju vina za direktna plaćanja za proizvedeno i službeno deklarirano vino traje 45 dana od dana objavljivanja. Apliciranje se vrši u Opštinskim direkcijama za poljoprivredu.

#### **10. PLANIRANI BUDŽET:**

Za direktna plaćanja po litru proizvedenog i službeno deklarisanog vina budžet je 350.000,00 €.

## **11. SPROVOĐENJE PROGRAMA:**

Program sprovode Agencije za razvoj poljoprivrede i Odeljenje za vinogradarstvo i vinarstvo.

### **DIREKTNA PLAĆANJA ZA POSTOJEĆE VOĆNJAKE**

#### **1. OPIS SEKTORA -ZNAČAJ VOĆARSTVA:**

Sektor voćarstva je od strateškog i ekonomskog značaja za zemlju, na osnovu prirodnih resursa i velikog broja radne snage angažovane u ovom sektoru. Značaj ovog sektora nalazi se i u uticaju kojeg ima na razvoj drugih sektora, kao što je sektor proizvodnje sadnog materijala i agro-prerade.

Trenutno na Kosovu posejano je oko 8000 ha, svim vrstama voća. Da bi imali održiv razvoja sektora, potrebna je podrška putem direktnih plaćanja. Ova podrška uticaće direktno na smanjenje troškova proizvodnje i povećanje prihoda poljoprivrednika. Putem ove podrške namerava se ostvarivanje kontinuiranog održavanje trenutnih površina i proširenje novih površina sa voćem.

#### **2. OPRAVDANOST SPROVOĐENJA MERE:**

Program razvoja sektora prema Programu za poljoprivredu i ruralni razvoj predviđa povećanje konkurentnosti i delotvornosti primarne poljoprivredne proizvodnje. Direktna podrška površinama poljoprivrednog zemljišta posejana voćem doprineće ostvarivanju ovog cilja.

Obezbeđivanje i bezbednost hrane, kao i povećanje prihoda poljoprivrednika jesu razlozi za podršku ovom sektoru, očuvanje i proširenje površina sa voćem, zaustavljanje migracije sa ruralnih područja u urbanim područjima kao i uzimajući kao osnovu veliki broj poljoprivrednika koji se bave ovim sektorom i prirodne resurse zemlje.

#### **3. SVRHA PROGRAMA:**

Direktna podrška poljoprivrednicima koji gaje voće.

##### **3.1. Ciljevi programa:**

- Povećanje prihoda na farmi;
- Kontinuirano održavanje postojećih voćnjaka;
- Poboljšanje konkurentnosti i delotvornosti primarne poljoprivredne proizvodnje.

##### **3.2. Specifični ciljevi:**

- Povećanje prinosa;
- Pобољшanje kvaliteta proizvodnje;
- Smanjenje troškova proizvodnje;
- Intenziviranje ekonomizacije poljoprivrednih aktivnosti.

#### 4. KORISNICI:

##### 4.1. Poljoprivrednici koji gaje voće:

- Korisnici biće poljoprivrednici koji imaju posejano/gaje voće i ispunjavaju kriterijume utvrđene prema ovom programu.

##### 4.2. Geografska rasprostranjenost:

- Cela teritorija Republike Kosovo.

#### 5. KRITERIJUMI KOJI TREBAJU ISPUNITI POLJOPRIVREDNICI/PODNOŠIOCI APLIKACIJA:

- Da su državljani Republike Kosovo;
- Da imaju posejano najmanje 0,50 ha drvenastim voćem;
- Da imaju posejano najmanje 0,20 ha bobičastim voćem (jagoda, kupina, malina, aronija i borovnica) na otvorenom polju ili u plasteniku.
- Parcela posejana drvenastim voćem, treba da bude najmanje 0,20 ha nedeljiva;
- Površina voćnjaka sa drvenastim voćem uzet pod zakup treba da bude najmanje 0,50 ha nedeljiva.
- Parcela posejana bobičastim voćem (jagoda, kupina, malina, aronija i borovnica), na otvorenom polju ili u plasteniku treba da bude najmanje 0,10 ha nedeljiva.
- Površina voćnjaka sa bobičastim voćem uzet pod zakup treba da bude najmanje 0,10 ha nedeljiva.
- Voćnjak treba biti održavan (zaoran ili trava da bude zasađena između redova, potkresivan, zaštićen od bolesti i štetočina) a sadni sistem da ima jasne i uredno postavljene redove.

*Tab. 3. Voćarske kulture koje će biti podržane programom direktnih plaćanja, minimalni broj biljaka - stabala u jedan (1) hektar*

Br.	Naziv voćarske kulture	Minimalni broj biljaka- stabala u 1 ha
1	Jabuka	400
2	Kruška	400
3	Dunja	500
4	Mušmula	500
5	Šljiva	400
6	Kajsija	400
7	Breskva	400
8	Trešnja	200
9	Višnja	400
10	Jagoda	50.000

11	Malina	4.400
12	Kupina	1.700
13	Borovnica	1.700
14	Aronija	1.700
15	Orah	150
16	Lešnik	330

#### **6. POTREBNA DOKUMENTACIJA:**

- Kopija lične karte Republike Kosovo;
- Potvrda od banke o tekućem bankovnom računu podnosioca aplikacije;
- Kopija sertifikata registracije poslovanja za pravna lica;
- Dokaz o izmirenim obavezama u PAK-u (samo za pravna lica);
- Dokaz iz katastra o površini obradivog zemljišta ili kopiju ugovora koji dokazuje raspoloživost poljoprivrednog zemljišta (važi samo za poljoprivrednike koji po prvi put apliciraju);
- Ugovor o površini poljoprivrednog zemljišta uzetu pod zakup (sklopljen između dve strane - zakupodavca i zakupoprimca);
- Dokaz o plaćanju poreza na imovinu.

#### **7. NAČIN SUBVENCIONISANJA:**

- Subvencionisanje vršice se po površini/hektaru, u iznosu od 400 €/ ha.
- Korisnici biće poljoprivrednici koji su sadili/ gaje najmanje 0,50 ha sa drvenastim voćem i poljoprivrednici koji su sadili/ gaje najmanje 0,20 ha sa bobičastim voćem (jagoda, kupina, malina, aronija i borovnica), i koji ispunjavaju kriterijume utvrđene prema ovom programu.

#### **8. REALIZACIJA PLAĆANJA:**

Nakon sastavljanja konačnih spiskova korisnika, vrši se plaćanje poljoprivrednika korisnika, po broju hektara posejani i verifikovani od strane inspektora ARP-a. Plaćanja vrše se na bankovnim tekućim računima poljoprivrednika/podnosioca aplikacija, čija je provera vršena tokom apliciranja.

#### **9. NAČIN APLICIRANJA:**

Proces registracije i apliciranja poljoprivrednika, kao i digitalizacija parcela trajaće 45 dana od dana objavljivanja. Apliciranje se vrši u Opštinskim direkcijama za poljoprivredu.

#### **10. PLANIRANI BUDŽET:**

Za direktna plaćanja (subvencionisanje) za postojeće voćnjake budžet je 1,250,000.00 evra.

## **11. SPROVOĐENJE PROGRAMA:**

Program sprovodi Agencija za razvoj poljoprivrede.

### **DIREKTNA PLAĆANJA ZA PROIZVODNJU SADNOG MATERIJALA ZA DRVENASTO VOĆE I VINOVOU LOZU PROIZVEDENU NA VEGETATIVNIM PODLOGAMA**

#### **1. OPIS SEKTORA - ZNAČAJ SADNOG MATERIJALA:**

Uspešan razvoj intenzivnog voćarstva zavisi pre svega od kvalitativne proizvodnje sadnog materijala, od najboljih sorti dobijenih klonskom selekcijom, uzgojene na najprikladnijim podlogama.

Uspeh u stvaranju intenzivnih komercijalnih voćnjaka, prvenstveno zavisi od kvaliteta sadnica, stoga ovoj proizvodnji uvek treba posvetiti posebnu pažnju, posebno obezbeđivanju početnog materijala, koji pre svega mora biti zdrav što se tiče zdravstvenog stanja i čistoće sorti, jer samo na ovakav način se može garantovati održiva proizvodnja voćnjaka.

Poslednjih godina vidljivo je poraslo zainteresovanje poljoprivrednika za proizvodnju sadnog materijala voća proizvedene na vegetativnim podlogama. Sektor voćarstva a posebno onaj za proizvodnju sadnica, smatra se sektorom od ekonomskog značaja. Putem ove podrške, namerava se poboljšanje tehnika proizvodnje sadnica voća i primena novih tehnologija koje omogućavaju kontinuirano povećanje kvaliteta i povećanje broja sadnica drvenastih voća.

#### **2. OPRAVDANOST SPROVOĐENJA MERE:**

Program razvoja sektora prema Programu za poljoprivredu i ruralni razvoj predviđa povećanje konkurentnosti i delotvornosti primarne poljoprivredne proizvodnje. Direktna podrška proizvodnji sadnica drvenastih voća i vinove loze sa vegetativnim podlogama doprineće ostvarivanju ovog cilja.

Povećanje kvaliteta, porast broja sadnica drvenastih voća, kao i povećanje prihoda poljoprivrednika jesu i razlozi za podršku ovom sektoru, uzimajući kao osnovu broj poljoprivrednika koji rade u ovom sektoru i prirodne resurse zemlje.

#### **3. SVRHA PROGRAMA:**

Direktna podrška poljoprivrednicima- subjektima koji proizvode sadnice drvenastih voća i vinove loze na vegetativnim podlogama.

##### **3.1. Ciljevi programa:**

- Povećanje površina posejana drvenastim voćem;
- Proširenje površina posejana vinovom lozom;
- Povećanje prihoda na farmi;
- Smanjenje uvoza;
- Poboljšanje konkurentnosti i delotvornosti primarne poljoprivredne proizvodnje.

### **3.2. Specifični ciljevi:**

- Poboljšanje kvaliteta sadnog materijala drvenastih voća i vinove loze na vegetativnim podlogama;
- Primena savremenih tehnologija- intenzivna sadnja;
- Poboljšanje strukture sorti;
- Smanjenje troškova proizvodnje sadnica drvenastih voća i vinove loze na vegetativnim podlogama;
- Intenziviranje ekonomizacije poljoprivrednih aktivnosti.

## **4. KORISNICI:**

### **4.1. Poljoprivrednici- subjekti koji proizvode sadni materijal voća i vinove loze:**

- Korisnici biće poljoprivrednici - subjekti koji proizvode sadni materijal drvenastih voća i vinove loze na vegetativnim podlogama i koji ispunjavaju kriterijume utvrđene prema ovom programu.

### **4.2. Geografska rasprostranjenost:**

- Cela teritorija Republike Kosovo.

## **5. KRITERIJUMI KOJE TREBAJU ISPUNITI POLJOPRIVREDNICI /PODNOŠIOCI APLIKACIJA:**

- Da su državljani Republike Kosovo;
- Da poseduju najmanje 0,50 ha poljoprivrednog zemljišta (u njihovom vlasništvu ili uzetu pod zakup);
- Površina poljoprivrednog zemljišta uzeta pod zakup treba da bude ugovoreno najmanje za dve (2) godine;
- Poljoprivrednik - subjekat, tokom kalendarske 2018. godine, treba da proizvodi najmanje 5000 sadnica drvenastih voća ili vinove loze na vegetativnim podlogama.

## **6. POTREBNA DOKUMENTACIJA:**

- Kopija lične karte Republike Kosovo;
- Potvrda od banke o tekućem bankovnom računu subjekta;
- Kopiju sertifikata registracije poslovanja i informacije o poslovanju;
- Kopija sertifikata fiskalnog broja;
- Dokaz o izmirenim obavezama u PAK-u;
- Kopija licence MPŠRR-a za proizvodnju sadnog materijala voća;

- Kopija licence MPŠRR-a za proizvodnju sadnog materijala vinove loze;
- Kopija deklarisanja proizvedene količine sadnica za kalendarsku 2018. godinu overena od strane fitosanitarnog inspektora AHV-a (ovaj dokument se dobija OPPT- MPŠRR i dostavlja se nakon vršenja deklarisanja količine proizvedenih sadnica);
- Kopija fitosanitarnog sertifikata o zdravstvenom stanju proizvedenih sadnica u 2018. kalendarskoj godini (ovaj dokument se dostavlja nakon vršenja analiza zdravstvenog stanja sadnica);
- Zapisnik od fitosanitarnog inspektora- AHV za posedovanje matičnog voćnjaka sa vegetativnim podlogama;
- Zapisnik od fitosanitarnog inspektora- AHV za posedovanje matičnog vinograda sa vegetativnim podlogama;
- Za uvezene vegetativne podloge drvenastih voća i vinove loze, poljoprivrednik - subjekat mora imati sledeće dokumente: fitosanitarni sertifikat o zdravstvenom stanju vegetativnih podloga izdat od države odakle su uvezene i jedinstveni carinski dokumenat (JCD) koji dokazuje da su podloge ušle na Kosovo redovnim putem preko carine;
- Dokaz iz katastra o površini obradivog zemljišta u vlasništvu ili kopija ugovora koji dokazuje raspoloživost poljoprivrednog zemljišta;
- Ugovor o površini poljoprivrednog zemljišta uzetu pod zakup (sklopljen najmanje za 2 (dve) godine između strana- zakupodavca i zakupoprimca).
- Dokaz o plaćanju poreza na imovinu.

#### **7. NAČIN SUBVENCIONISANJA:**

- Subvencionisanje vršiće se za jednogodišnje sadnice;
- Korisnici biće poljoprivrednici koji u 2018. godini proizvode najmanje 5000 sadnica drvenastih voća ili vinske loze na vegetativnim podlogama;
- Poljoprivrednici koji proizvode najmanje 5000 do 40000 sadnica drvenastih voća na vegetativnim podlogama biće subvencionisani u iznosu od **0,20 €/sadnica**;
- Poljoprivrednici koji proizvode preko 40000 sadnica drvenastih voća na vegetativnim podlogama biće subvencionisani u iznosu od **0,20€/sadnica** na prvih 40000 sadnica i u iznosu od **0,15€/sadnica** za svaku sadnicu preko ovog broja.
- Poljoprivrednici koji proizvode najmanje 5000 ili više sadnica vinske loze biće subvencionisani u iznosu od **0,10 €/sadnica**;

#### **8. NAČIN APLICIRANJA:**

Proces registracije i apliciranja poljoprivrednika, kao i digitalizacija parcela trajaće **45 dana** od dana objavljivanja. Apliciranje se vrši u Opštinskim direkcijama za poljoprivredu.

#### **9. REALIZACIJA PLAĆANJA:**

Nakon sastavljanja konačnih spiskova korisnika i kompletiranja dokumentacije vrši se plaćanje poljoprivrednika korisnika, po broju sadnica proizvedenih i verifikovanih od strane inspektora ARP-a. Plaćanja se vrše na bankovnim tekućim računima poljoprivrednika/ subjekata, čija je provera vršena tokom apliciranja.

#### **10. PLANIRANI BUDŽET:**

Za direktna plaćanja (subvencionisanje) sadnica drvenastih voća i vinove loze proizvedene na vegetativnim podlogama budžet je 100.000,00 evra.

#### **11. SPROVOĐENJE PROGRAMA**

Program sprovodi Agencija za razvoj poljoprivrede.

#### **DIREKTNA PLAĆANJA ZA ORGANSKU PROIZVODNJU**

##### **1. OPIS SEKTORA – VAŽNOST ORGANSKE POLJOPRIVREDE:**

Organska proizvodnja na Kosovu se i dalje nalazi u ranoj fazi razvoja, bilo da se radi o proizvodnji tako i o potrošnji, međutim što se tiče mogućnosti za razvoj ovog sektora, smatra se da Kosovo poseduje dosta povoljne prirodne uslove za njen razvoj. Sektor lekovitih i aromatičnih biljaka na Kosovu je dosta konsolidovan i svake godine ima povećanja površina sa ovim kulturama.

Na Kosovu ima oko 189 ha uzgojenih lekovitih i aromatičnih biljaka. S obzirom na to da su troškovi sertifikacije za organsku proizvodnju prilično visoki, to takođe utiče na troškove proizvodnje, stoga subvencionisanje ovog podsektora je neophodno za dalju konsolidaciju.

##### **2. OPRAVDANOST SPROVOĐENJA MERE:**

Program za razvoj sektora prema Programu za poljoprivredu i ruralni razvoj, ima za cilj da promoviše i podrži razvoj organske poljoprivrede na Kosovu.

Kosovo poseduje veliki potencijal za razvoj organske poljoprivrede, zasnivajući se na tradicionalan način uzgajanja, pogotovo u udaljenim ruralnim područjima kao i velike potražnje ovih proizvoda na tržištima EU-a.

Obezbeđivanje i bezbednost hrane, zaštita životne sredine, očuvanje dobrog stanja zemljišta, sprečavanje migracije iz ruralnih područja, smanjenje troškova proizvodnje kao i povećanje prihoda poljoprivrednika, jesu razlozi za podršku ovom sektoru.

##### **3. SVRHA PROGRAMA:**

Direktna podrška poljoprivrednicima koji se bave organskom proizvodnjom.



### **3.1. Ciljevi programa:**

- Povećanje prihoda na farmi;
- Kontinuirano održavanje površina sa organskom proizvodnjom;
- Poboljšanje konkurentnosti i delotvornosti primarne poljoprivredne proizvodnje.
- Povećanje izvoza.

### **3.2. Specifični ciljevi:**

- Povećanje površina sa organskom proizvodnjom;
- Povećanje prinosa;
- Poboljšanje kvaliteta proizvodnje;
- Smanjenje troškova proizvodnje;
- Intenziviranje i ekonomizacija poljoprivrednih aktivnosti.

## **4. KORISNICI:**

### **4.1. Poljoprivrednici koji se bave organskom proizvodnjom:**

- Korisnici biće poljoprivrednici koji se bave organskom proizvodnjom.

### **4.2. Geografska rasprostranjenost:**

- Cela teritorija Kosova.

## **5. KRITERIJUMI KOJE TREBAJU ISPUNITI POLJOPRIVREDNICI/PODNOŠIOCI APLIKACIJA:**

- Da su državljani Republike Kosovo;
- Da imaju posejano najmanje **0.10 ha** poljoprivrednim kulturama za organsku proizvodnju;
- Parcela posejana poljoprivrednim kulturama koja će se koristiti za organsku proizvodnju treba da ima najmanje **0.10 ha** nedeljiva;
- Površina uzeta pod zakup treba da bude ugovorena najmanje za jednu (1) godinu;
- Površina uzeta pod zakup treba da bude najmanje **0.10 ha**;
- U trenutku apliciranja, poljoprivrednik treba deklarirati koja je poljoprivredna kultura posejana na parceli za koju aplicira.

## **6. POTREBNA DOKUMENTACIJA:**

- Kopija lične karte Republike Kosovo;
- Potvrda od banke o tekućem bankovnom računu podnosioca aplikacije;
- Kopiju sertifikata registracije poslovanja za pravna lica;
- Dokaz o izmirenju obaveza u PAK-u (samo za pravna lica);
- Dokaz iz katastra – posedovni list i kopija plana za površinu poljoprivrednog zemljišta za koju aplicira;
- Ugovor o površini poljoprivrednog zemljišta uzetu pod zakup (sklopljen između dve strane – zakupodavca i zakupoprirnca);

- Dokaz o plaćanju poreza na imovinu;
- Dokaz sertifikacije za parcelu - i poljoprivrednoj kulturi koja se zasađena na toj parceli. Dokaz izdaje kontrolno telo (telo za sertifikaciju) koje je akreditovano na nivou EU-a i isti treba podneti nakon sertifikacije.

## **7. NAČIN SUBVENCIONISANJA:**

- Subvencionisanje vršiće se po površini/hektaru, u iznosu od **500 €/ha** i predstavlja dodatnu vrednost na osnovu subvenciju određene poljoprivredne kulture (npr. za 1 ha povrća, osnovno subvencionisanje iznosi 300 €/ha, i ukoliko je sertifikovan za organsku proizvodnju, poljoprivrednik dobija dodatnih 500 € /ha, ili drugi slučaj za 1 ha posejan lekovitim i aromatičnim biljem, osnovno subvencionisanje iznosi 00 €/ha, onda ako je sertifikovan za organsku proizvodnju, poljoprivrednik dobija 500 €/ha;
- Korisnici biće poljoprivrednici koji su posejali/gaje najmanje 0.10 hektara poljoprivrednim kulturama i za koje poseduju dokaz o sertifikaciji za organsku proizvodnju.

## **8. REALIZACIJA PLAĆANJA:**

Nakon sastavljanja konačnih spiskova korisnika i kompletiranja dokumentacije, vrši se plaćanje za poljoprivrednike korisnike, na osnovu broja posejanih hektara koji su verifikovani od strane inspektora ARP-a. Plaćanja se vrša na bankovnim tekućim računima poljoprivrednika/podnosioca aplikacija, čija je provera vršena tokom apliciranja.

Objašnjenje: Organska proizvodnja ima posebne specifikacije proizvodnje u poređenju sa drugim proizvodima, zato je tokom sprovođenja Programa za direktna plaćanja za sektor organske proizvodnje potrebno biti pažljiv, s obzirom da poljoprivrednici apliciraju za određenu površinu, međutim sertifikaciju površine vrši kontrolno telo (telo za sertifikaciju) i na kraju procesa sertifikacije može doći do ne-sertifikacije celokupne površine za koju je poljoprivrednik aplicirao. U ovakvim slučajevima treba realizovati plaćanje samo za površinu koja je sertifikovana kao organska ali ne i da se preduzmu kaznene mere za površinu koja nije ispunila uslove za organsku sertifikaciju, jer ovo ne podrazumeva pokušaj prevare od strane poljoprivrednika, nego neispunjenje standarda-kriterijuma za sertifikaciju organske proizvodnje.

## **9. NAČIN APLICIRANJA:**

Proces registracije i apliciranja poljoprivrednika, kao i digitalizacija parcela, trajaće **45 dana** od datuma objavljivanja. Apliciranje se vrši u Opštinskim direkcijama za poljoprivredu.

## **10. PLANIRANI BUDŽET:**

Za direktna plaćanja (subvencionisanje) za organsku proizvodnju budžet je 100,000.00 €.

## **11. SPROVOĐENJE PROGRAMA:**

Program sprovodi Agencija za razvoj poljoprivrede.

**DIREKTNIA PLAĆANJA ZA: KRAVE I BIVOLICE MUZARE, OVCE, KOZE, KRMAČE ZA REPRODUKCIJU, PČELE, MLEKO PO KATEGORIJAMA KVALITETA, KOKE NOSILJE, JAREBICE, AKVAKULTURU I PRIJAVLJENA KLANJA GOVEDA**

### **1. REFERENTNO ZAKONODAVSTVO:**

- Zakon Br. 03/L-098 o poljoprivredi i ruralnom razvoju (Službeni list Republike Kosovo Br. 56, od 27. 07. 2009);
- Zakon Br. 04/L-090 o izmenama i dopunama Zakona Br. 03/L-098 o poljoprivredi i ruralnom razvoju (Službeni list Republike Kosovo Br. 28, od 16.10. 2012);
- Zakon Br. 03/L-016 o hrani (Službeni list Republike Kosovo Br. 49, od 25.03.2009);
- Zakon Br. 03/L-029 o poljoprivrednoj inspekciji (Službeni list Republike Kosovo Br. 45, od 12.01.2009);
- Zakon Br. 04/L-085 o organskoj poljoprivredi (Službeni list Republike Kosovo Br. 28, od 16.10. 2012);
- Zakon Br. 2004/21 o veterinarstvu (Službeni list Republike Kosovo Br. 18, od 01.11.2007);
- Zakon Br. 04/L-191 o stočarstvu (Službeni list Republike Kosovo Br. 25, od 08.07.2013);
- Zakon Br. 02/L-10 o staranju prema životinjama (Službeni list Republike Kosovo Br. 5, od 01.10.2006);
- Zakon Br. 02/L-111 o pčelarstvu (Službeni list Republike Kosovo Br. 35, od 15.08.2008);
- Zakon Br. 02/L-85 o ribarstvu i akvakulturi;
- Administrativno uputstvo MPŠRR-a Br. 9/2008 o licenciranju aktivnosti akvakulture;
- Administrativno uputstvo MPŠRR-a o direktnim plaćanjima u poljoprivredi za 2018. godinu.

### **2. ZNAČAJ STOČARSTVA - OPIS SEKTORA**

Sektor stočarstva ima važnu ulogu u poljoprivrednoj proizvodnji, s obzirom da naša zemlja ima dovoljno resursa za njegov razvoj. U sektoru stočarstva proizvodi se hrana visoke vrednosti, kao što su: mleko, meso, jaja i pčelarski proizvodi, stoga ovaj sektor direktno utiče na razvoj biljne proizvodnje i agro-prerađivačke industrije.

Uprkos ohrabrujućim rezultatima u povećanju produktivnosti, poboljšanju kvaliteta proizvoda i resursa kojima zemlja raspolaže za razvoj stočarstva, ipak, postoje očigledne poteškoće u ovom sektoru koje mogu uticati na ukupan razvoj stočarskih delatnosti. Nemogućnost poljoprivrednika da ulažu u cilju povećanja kapaciteta, zatim nepovoljan kreditni sistem, predstavljaju poteškoće za domaću proizvodnju i perspektivu sektora.

### **3. OPRAVDANOST MERE:**

Program razvoja sektora prema Programu za poljoprivredu i ruralni razvoj predviđa intenziviranje aktivnosti stočarstva u cilju korišćenja prirodnih resursa kojima zemlja raspolaže i stvaranje konsolidovane i profitabilne poljoprivrede/stočarstva sa konkurentnom proizvodnjom u regionu i garancijom za zdravlje potrošača.

Povećanje proizvodnje takođe zahteva povećanje kapaciteta za preradu i intenziviranje njihove stope korišćenja. Posebna pažnja biće posvećena podizanju nivoa bezbednosti hrane, koja treba da se postigne kroz: Povećanje proizvodnje zahteva i povećanje prerađivačkih kapaciteta i intenziviranje nivoa njihovog korišćenja. Posebna pažnja se treba posvetiti povećanju nivoa bezbednosti hrane, što se i namerava postići putem:

- Povećanja veličine farmi i modernizacije tehnologija;
- Primene bezbednosnih standarda hrane;
- Minimiziranja neželjenih efekata u zagađenju životne sredine.

### **4. SVRHA PROGRAMA:**

Direktna podrška poljoprivrednicima koji vrše oplodnju krava i bivolica muzara, ovaca, koza, pčela, krmača za reprodukciju, koka nosilja, jarebice, sveže mleko (Ekstra klasa, I. klasa, II. klasa), prijavljena klanja goveda i akvakulture.

### **5. CILJEVI PROGRAMA:**

#### **5.1 Opšti ciljevi:**

- Poboljšanje prihoda na farmi;
- Povećanje veličine farme, i
- Bezbednost hrane.

#### **5.2 Specifični ciljevi:**

- Intenziviranje i ekonomizacija aktivnosti u stočarstvu i pčelarstvu;
- Poboljšanje kvaliteta stočarskih proizvoda;
- Održavanje baze podataka u Sistemu identifikacije i registracije životinja u AHV-u;
- Smanjenje negativnog uticaja na životnu sredinu;
- Zabrana ilegalnog kretanja životinja;
- Smanjenje troškova proizvodnje;
- Podsticanje aktivnosti poljoprivrednika i konkurentne sposobnosti.

### **6. DIREKTNIA PLAĆANJA ZA KRAVE I BIVOLICE MUZARE**

Goveda (uključujući i bivolice) jesu najveća populacija životinja i kao takve, nosioci su proizvodnje mleka i mesa, stoga je proizvodnja goveda delatnost najvećeg dela komercijalnih farmi i domaćinstava.

Fond goveda na Kosovu je oko 258,000 grla, od čega za proizvodnju mleka 135,800 grla krava i 670 bivolica.

#### **6.1.KORISNICI:**

- Korisnici biće poljoprivrednici koji gaje krave i bivolice muzare u svim fazama proizvodnje mleka i koji ispunjavaju kriterijume ovog programa.

#### **6.2. GEOGRAFSKA RASPROSTRANJENOST:**

- Cela teritorija Kosova.

#### **6.3. KRITERIJUMI KOJE TREBAJU ISPUNITI POLJOPRIVREDNICI/PODNOŠIOCI APLIKACIJA:**

- Da su državljani Republike Kosovo;
- Da gaje najmanje 5 grla krava muzara i bivolica muzara ili najmanje 5 grla krava i bivolica muzara zajedno;
- Životinje treba da budu označavane ušnim markicama Republike Kosovo ili EU zemalja;
- Životinje treba da budu identifikovane i registrovane u sistemu identifikacije i registracije životinja u AHV-u;
- Broj životinja na farmi i u bazi podataka treba da bude ažuriran;
- Životinje treba da budu vakcinisane tokom 2017. godine, protiv bolesti kvrgave kože goveda.

#### **6.4. POTREBNA DOKUMENTACIJA:**

- Kopija lične karte Republike Kosovo;
- Potvrda od banke o tekućem bankovnom računu podnosioca aplikacije;
- Kopija sertifikata registracije poslovanja (samo za pravna lica);
- Dokaz o izmirenju obaveza u PAK-u (samo za pravna lica);
- Registar izdat od Veterinarskih praksi, koje ugovara AHV, na osnovu podataka sistema identifikacije i registracije životinja u AHV-u;
- Dokaz-potvrda o vršenoj vakcinaciji tokom 2017. godine, protiv bolesti kvrgave kože goveda;
- Dokaz o plaćanju poreza na imovinu.

### **6.5. NAČIN SUBVENCIONISANJA:**

- Subvencionisanje vršiće po grlu, u iznosu od 70 €/grlo;
- Korisnici biće poljoprivrednici koji gaje najmanje 5 grla krava muzara ili bivolica muzara ili najmanje 5 grla krava muzara i bivolica muzara zajedno i koji ispunjavaju kriterijume utvrđene prema ovom programu.

### **7. DIREKTNNA PLAĆANJA ZA OVCE I KOZE**

Ovce i koze dominiraju u udaljenim ruralnim područjima i kao takve nosioci su stočarske proizvodnje. Fonda ovaca i koza na Kosovu je oko 224.100 grla, od čega u proizvodnji mleka oko 193.700 grla ovaca i 30.400 grla koza.

#### **7.1. KORISNICI:**

- Korisnici biće poljoprivrednici koji gaje ovce i koze u svim fazama proizvodnje mleka i ispunjavaju kriterijume utvrđene prema ovom programu.

#### **7.2. GEOGRAFSKA RASPROSTRANJENOST:**

- Cela teritorija Kosova.

#### **7.3. KRITERIJUMI KOJE TREBAJU ISPUNITI POLJOPRIVREDNICI/PODNOŠIOCI APLIKACIJA:**

- Da su državljani Republike Kosovo;
- Da gaje najmanje 30 grla ovaca muzara i najmanje 20 grla koza muzara u aktivnoj proizvodnji mleka;
- Životinje treba da budu označavane ušnim markicama Republike Kosovo ili EU zemalja;
- Životinje treba da budu identifikovane i registrovane u sistemu identifikacije i registracije životinja u AHV-u;
- Broj životinja na farmi i u bazi podataka treba da bude ažuriran;
- Stado mora biti vakcinisano tokom 2017. godine, protiv bolesti bruceloze.

#### **7.3. POTREBNA DOKUMENTACIJA:**

- Kopija lične karte Republike Kosovo;
- Potvrda banke o tekućem bankovnom računu podnosioca aplikacije;
- Kopija sertifikata registracije poslovanja (samo za pravna lica);
- Dokaz o izmirenju obaveza u PAK-u (samo za pravna lica);

- Registar izdat Veterinarskih praksi koje ugovara AHV, na osnovu podataka sistema identifikacije i registracije životinja u AHV-u;
- Dokaz-potvrda o vršenoj vakcinaciji stada tokom 2017. godine, protiv bolesti bruceloze;
- Dokaz o plaćanju porezu na imovinu.

#### **7.4 NAČIN SUBVENCIONISANJA:**

- Subvencionisanje vršice se po grlu, u iznosu od 15 €/grlo;
- Korisnici biće poljoprivrednici koji gaje najmanje 30 grla ovaca muzara i najmanje 20 grla koza muzara, i koji ispunjavaju kriterijume utvrđene prema ovom programu.

### **8. DIREKTNA PLAĆANJA ZA PČELE**

Naša zemlja ima povoljne uslove za razvoj pčelarstva na osnovu klimatskih uslova, reljefa i velikog broja medonosnih biljaka, koji garantuju rentabilnu i kvalitetnu proizvodnju meda i pčelarskih proizvoda. Fond pčelinjih društava/košnica na Kosovu je oko 157,005 košnica.

#### **8.1. KORISNICI:**

- Korisnici biće poljoprivrednici koji uzgajaju pčele i koji ispunjavaju kriterijume utvrđene prema ovom programu.

#### **8.2. GEOGRAFSKA RASPROSTRANJENOST:**

- Cela teritorija Kosova.

#### **8.3. KRITERIJUMI KOJE TREBAJU ISPUNITI POLJOPRIVREDNICI/PODNOŠIOCI APLIKACIJA:**

- Da su državljani Republike Kosovo;
- Da uzgajaju najmanje 30 pčelinih društava (košnica);

- Poljoprivrednici koji imaju 30 do 50 pčelinjih društava (košnica) mogu imati smeštena pčelinja društva (košnice) u najviše dva (2) pčelinjaka, poljoprivrednici koji imaju više od 50 do 200 pčelinjih društava (košnica) mogu imati smeštena pčelinja društva (košnice) u najviše pet (5) pčelinjaka, poljoprivrednici koji imaju više od 200 pčelinjih društava (košnica) mogu imati smeštena pčelinja društva (košnice) u najviše 7 pčelinjaka; Poljoprivrednici podnosioci aplikacija, u osnovnom pčelinjaku moraju imati najmanje 30 pčelinjih društava;
- Košnice moraju biti označavane identifikacionim brojem farme (IBF);
- Ako prilikom kontrole poljoprivrednika/podnosioca aplikacije, na košnici nedostaje IBF, onda se svaka košnica bez označenog IBF-a isključuje iz subvencionisanja.

#### **8.4. NEOPHODNA DOKUMENTACIJA**

- Kopija lične karte Republike Kosovo;
- Potvrda od banke o tekućem bankovnom računu podnosioca aplikacije;
- Kopija sertifikata registracije poslovanja (samo za pravna lica);
- Dokaz o izmirenju obaveza u PAK-u (samo za pravna lica);
- Kopija sertifikata za organsku proizvodnju meda koji se prilaže dokumentaciji apliciranja najkasnije 10 dana od dana sertifikacije. Sertifikaciju mora izdati kontrolno telo/telo za sertifikaciju (važi samo za poljoprivrednike koji su sertifikovani za proizvodnju organskog meda);
- Individualni dokaz od strane samog poljoprivrednika ali overen od strane Opštinske direkcije za poljoprivredu - opštine, o broju pčelinjih društava i lokaciji pčelinjih društava.
- Dokaz o plaćanju poreza na imovinu.

#### **8.5. NAČIN SUBVENCIONISANJA:**

- Subvencionisanje vršice po pčelinjem društvu (košnici), u iznosu od **15 €/pčelinje društvo (košnica)**, dok poljoprivrednici koji su sertifikovani za organsku proizvodnju meda subvencionišu se u iznosu od **30 €/pčelinje društvo (košnica)**;
- Korisnici biće poljoprivrednici koji gaje najmanje **30 pčelinjih društava (košnica)** i koji ispunjavaju kriterijume utvrđene prema ovom programom.

#### **9. DIREKTNA PLAĆANJA ZA KOKE NOSILJE**



Sektor živinarstva, posebno proizvodnje jaja za potrošnju je veoma važan i dovoljno osetljiv na Kosovu, zbog strukture farmi.

Živinarstvo je godinama doživljavalo znatan rast zahvaljujući postojanju kapaciteta. Na osnovu podataka, ovaj sektor je dostigao visoki stepen konkurentnosti, samodovoljnosti i konsolidacije. Trenutni fond kokošaka u aktivnoj proizvodnji iznosi oko 2,492,000 koka nosilja od kojih oko 1,874,000 koka nosilja gaje se u intenzivnim proizvodnim uslovima

#### **9.1. KORISNICI:**

Korisnici biće poljoprivrednici koji gaje koke nosilje u svim fazama aktivne proizvodnje jaja, i koji ispunjavaju kriterijume utvrđene prema ovom programu.

#### **9.2. GEOGRAFSKA RASPROSTRANJENOST:**

- Cela teritorija Kosova.

#### **9.3. KRITERIJUMI KOJE TREBAJU ISPUNITI POLJOPRIVREDNICI/PODNOŠIOCI APLIKACIJA:**

- Da su državljani Republike Kosovo;
- Da gaje najmanje 2000 koka nosilja u svim fazama aktivne proizvodnje jaja;
- Subjektat treba da bude registrovan u AHV-u;
- Subjektat treba da primenjuje program vakcinacije;
- Subjektat treba da primenjuje pečatiranje jaja za tržište.

#### **9.4. POTREBNA DOKUMENTACIJA:**

- Kopija lične karte Republike Kosovo;
- Kopija sertifikata poslovanja;
- Kopija sertifikata fiskalnog broja;
- Dokaz o izmirenju obaveza u PAK-u;
- Potvrda od banke e tekućem bankovnom računu subjekta;
- Kopija dokaza o broju i poreklu jednodnevni pilića za koke nosilje ili koki nosilja, račun snabdevanja od uvoznika i proizvođača;
- Za koke nosilje i jednodnevne piliće za koke nosilje, račun snabdevanja važi od 1. juna 2017. godine do 31 oktobra 2018. godine;
- Veterinarska-zdravstvena potvrda izdata od strane Veterinarskih praksi, koje su licencirane od strane AHV-a;
- Potvrda da je registrovan u AHV-u;
- Dokaz-potvrda veterinara za primenu programa vakcinacije;
- Dokaz o primeni pečatiranja jaja za tržište;
- Dokaz o plaćanju poreza na imovinu;

**Objašnjenje:** Ako subjekti/podnosioci aplikacija realizuju izmenu turnusa koki nosilja nakon poziva za apliciranje, onda je potrebno dostaviti račune snabdevanja u AHV-u, pre nego što se realizuje terenska kontrola od strane inspektora ARP-a.

#### **9.5. NAČIN SUBVENCIONISANJA:**

- Subvencionisanje vršiće se za koke nosilje u svim fazama aktivne proizvodnje jaja, na osnovu veličine jata;
- Poljoprivrednici-subjekti koji uzgajaju najmanje 2000 do 10000 koki nosilja biće subvencionisani u iznosu od 0.50 €/koka nosilja;
- Poljoprivrednici-subjekti koji uzgajaju više od 10000 koki nosilja biće subvencionisani u iznosu od 0.50 €/koka nosilja za 10000 prvih koka i u iznosu od 0.40 €/koka nosilja za svaku drugu koku nosilju preko ovog broja.
- Subvencionisanje vršiće se samo za jedan turnus proizvodnje u toku jedne kalendarske godine.

#### **10. DIREKTNA PLAĆANJA ZA JAREBICE**

Jarebice se koriste za proizvodnju mesa i jaja koji sadrže visoke hranljivu vrednost, vitamine, mineralne materije i konzumiraju se ih od strane svih kategorija i starosnih grupa. Prema SZO jaja jarebice koriste se kao dijetalna hrana i za lečenje sledećih bolesti: Arterijski pritisak, tuberkuloza, dijabetes, anemija, migrena, smanjenje holesterola, stresa itd. Vrsta jarebice koja se uzgaja na Kosovu je japanska prepelica ali mogu postojati i druge podvrste. Na Kosovu se trenutno uzgaja oko 15.000 jarebica sa tendencijom povećanja njihove populacije.

##### **10.1. KORISNICI:**

Korisnici biće poljoprivrednici koji uzgajaju jarebice u svim fazama aktivne proizvodnje, koji su registrovani u registru farme i koji ispunjavaju kriterijume utvrđene prema ovom programu.

##### **10.2. GEOGRAFSKA RASPROSTRANJENOST:**

- Cela teritorija Republike Kosovo.

##### **10.3. KRITERIJUMI KOJE TREBAJU ISPUNITI POLJOPRIVREDNICI /PODNOŠIOCI APLIKACIJA:**

- Da su državljani Republike Kosovo;
- Da uzgajaju najmanje 200 jarebica;
- Podržavaju jarebice u čitavom ciklusu reprodukcije.

#### 10.4. POTREBNA DOKUMENTACIJA:

- Kopija lične krate Republike Kosovo;
- Potvrda od banke o tekućem bankovnom računu podnosioca aplikacije;
- Kopija sertifikata registracije poslovanja (samo za pravna lica);
- Dokaz o izmirenju obavezu u PAK-u (samo za pravna lica);
- Veterinarska – zdravstvena potvrda, izdata od Veterinarskih praksi koje su licencirane od strane AHV-a;
- Dokaz o plaćanju poreza na imovinu.

#### 10.5. NAČIN SUBVENCIONISANJA:

- Direktno plaćanje vršiće se po jarebici, u iznosu od **0.50 €/jarebica**;
- Korisnici biće poljoprivrednici koji uzgajaju najmanje **200 jarebica** u svim fazama aktivne proizvodnje (jaje & meso) i koji ispunjavaju kriterijume koji su utvrđeni prema ovom programu.

### 12. DIREKTNA PLAĆANJA ZA KRMAČE U REPRODUKCIJI

Svinja se koristi za proizvodnju mesa i to uglavnom u domaćinstvima. Prema podacima iz zootehničkih analiza rezultira da stepen stopa rasta svinja u zemlji je 2 prašenja godišnje sa prosečno 8 prasića/prašenja. Fond svinja na Kosovu je oko 44,149 grla, dok fond krmača za reprodukciju je oko 19,000 grla.

Proizvodnja svinjskog mesa je orijentisano na ispunjavanje potreba domaćinstava sa tendencijom povećanja na nivou komercijalnih farmi.

#### 11.1. KORISNICI:

Korisnici ovog programa biće poljoprivrednici koji uzgajaju krmače za reprodukciju u svim fazama reprodukcije i koji ispunjavaju kriterijume koji su utvrđeni prema ovom programu.

#### 11.2. GEOGRAFSKA RASPROSTRANJENOST:

- Cela teritorija Republike Kosovo.

#### 11.3. KRITERIJUMI KOJE TREBAJU ISPUNITI POLJOPRIVREDNICI/PODNOŠIOCI APLIKACIJA:

- Da su državljani Republike Kosovo;
- Da uzgajaju najmanje **2** krmače za aktivnu reprodukciju u svim fazama reprodukcije;

- Životinje trebaju biti označavane ušnim markicama Republike Kosovo ili zemalja EU-a;
- Životinje trebaju biti identifikovane i registrovane u sistemu identifikacije i registracije životinja u AHV-u;
- Broj životinja u farmi i u bazi podataka treba biti ažuriran;
- Životinje trebaju biti vakcinisane tokom 2017. godine protiv klasične svinjske kuge.

#### **11.4. POTREBNA DOKUMENTACIJA:**

- Kopija lične krte Republike Kosovo;
- Potvrda od banke o tekućem bankovnom računu podnosioca aplikacije;
- Kopija sertifikata registracije poslovanja (samo za pravna lica);
- Dokaz o izmirenju obavezu u PAK-u (samo za pravna lica);
- Registar izdat od strane Veterinarskih praksi, koje su ugovorene od AHV-a, na osnovu podataka sistema identifikacije & registracije životinja u AHV-u;
- Dokaz – potvrda o vakcinaciji tokom 2017. godine, protiv klasične svinjske kuge.
- Dokaz o plaćanju poreza na imovinu.
- 

#### **11.5. NAČIN SUBVENCIONISANJA:**

- Subvencionisanje vršiće se po grlu, u iznosu od **20 €/grlo**;
- Korisnici biće poljoprivrednici koji uzgajaju najmanje 2 grla krmača za reprodukciju i koji ispunjavaju kriterijume utvrđene prema ovom programu.

### **12. REALIZACIJA PLAĆANJA PO GRLU STOKE, PČELINJIM DRUŠTVIMA – KOŠNICAMA, KOKI NOSILJI I JAREBICI:**

Realizacija direktnih plaćanja za krave muzare, bivolice muzare, ovce, koze, krmače za reprodukciju, pčele, koke nosilje i jarebice vršiće se nakon kompletiranja dokumentacije i sastavljanja konačnih spiskova korisnika, po broju grla, broju pčelinjih društava – košnica, broju koka nosilja i broju jarebica, verifikovani od strane inspektora ARP-a. Plaćanja se vrše na tekućim računima poljoprivrednika/podnosioca aplikacija, čija je provera vršena tokom apliciranja.

### **13. POZIV ZA APLICIRANJE ZA DIREKTNA PLAĆANJA PO GRLU STOKE, KOŠNICAMA PČELA, KOKAMA NOSILJA I JAREBICAMA:**

Proces registracije i apliciranja poljoprivrednika za direktna plaćanja za krave muzare, bivolice muzare, ovce, koze, krmače za reprodukciju, pčele, koke nosile i jarebice, trajaće **45 dana** od dana objavljivanja. Apliciranje se vrši u Opštinskoj direkciji za poljoprivredu.

### **14. SPROVOĐENJE PROGRAMA:**

Program sprovodi Agencija za razvoj poljoprivrede.

## **15. DIREKTNA PLAĆANJA ZA MLEKO PO KATEGORIJI KVALITETA**

Proizvodnja mleka je delatnost većine poljoprivrednika/komercijalnih stočara i domaćinstava. Sektor mleka je prioritet stočarskih aktivnosti zbog ekonomskog značaja i pozitivnih efekata u razvoju drugih poljoprivrednih sektora (ratarska proizvodnja, proizvodnja mesa, prerađivačka industrija itd.).

Nosioci proizvodnje mleka su komercijalne farme goveda i ovaca. Potrošnja mleka na nivou zemlje se ocenjuje 349,224 tona/godišnje, gde se iz domaće proizvodnje pokrivaju oko 80.5% potrošnje ili 282,534 tona/godišnje.

Prema podacima Laboratorije kontrole u AHV-u (Izveštaj o Projektu Transparentnost i neutralnost u uzimanju uzoraka i plaćanje svežeg mleka) u 2017 godini vršena je analiza 21,345 uzoraka, i poboljšanje kvaliteta mleka je beležila kontinuirano povećanje, gde je kvaliteta mleka Extra klasa beležila rast od 36.47 %, I. Klasa rast od 2.75 % i II. Klasa rast od 15.32%.

### **15.1.KORISNICI:**

- Korisnici biće poljoprivrednici proizvođači mleka: Extra klasa, I. Klasa, II. Klasa prema standardima kategorizacije na osnovu zakonodavstva na snazi.

### **15.2.GEOGRAFSKA RASPROSTRANJENOST:**

- Cela teritorija Republike Kosovo.

### **15.3.KRITERIJUMI KOJE TREBAJU ISPUNITI POLJOPRIVREDNICI/PODNOŠIOCI APLIKACIJA:**

- Da su državljani Republike Kosovo;
- Da su registrovani u registru poslovanja Kosova (pravna lica);
- Životinje trebaju biti identifikovane i registrovane u sistemu identifikacije i registracije životinja u AHV-u, broj životinja u farmi i u bazi podataka treba biti ažuriran;
- Da imaju ugovor o prodaji mleka sa nekom licenciranom mlekarom na Kosovu ili sa nekim od sabirnih centara mleka, koji su registrovani kao poslovanja i koji imaju ugovor sa nekom licencirano mlekarom;
- Da dostave dokaze izdate od laboratorije AHV-a o kvalitetu mleka koje je isporučeno mlekarima ili sabirnim centrima mleka, koji su registrovani kao poslovanja i imaju ugovor sa nekom licenciranom mlekarom. Prihvatljivo za plaćanje je mleko iz ovih kategorija: Ekstra klasa, Prva klasa i Druga klasa;
- Da isporuče najmanje 1500 litara mleka za 3 (tri) meseca (prema tromesečjima kalendarske godine);

- Da dostave dokaze o mesečnoj količini prodatog (isporučenog) mleka u nekoj licenciranoj mlekari na Kosovu ili nekom sabirnom centru, koji su registrovani kao poslovanja i koji imaju ugovor sa nekom licenciranom mlekarom;
- Da dostave bankovne izvode o mesečnoj količini prodatog (isporučenog) mleka.

#### 15.4. POTREBNA DOKUMENTACIJA:

- Kopija lične krate Republike Kosovo;
- Potvrda od banke o tekućem bankovnom računu podnosioca aplikacije;
- Kopija sertifikata registracije poslovanja (za pravna lica), dokument koji potvrđuje ko ima ovlašćenje da potpisuje u ime kompanije;
- Dokaz o izmirenju obavezu u PAK-u (samo za pravna lica);
- Kopija spiska verifikacije goveda, izdata od sektora za identifikaciju i registraciju (I&R) u okviru AHV-a;
- Kopija ugovora o nabavci mleka, izdata od licenciranih mlekara na Kosovu, ili od strane sabirnih centara mleka, koji su registrovani kao poslovanja i koju imaju ugovor sa nekom licenciranom mlekarom;
- Dokaz o količini isporučenog mleka mlekarama ili sabirnim centrima, koji su registrovani kao poslovanje ili koji imaju ugovor sa nekom licenciranom mlekarom;
- Kopija sertifikata registracije poslovanja kao sabirni centar i kopija ugovora sabirnog centra sa nekom od licenciranih mlekara;
- Dokaz o plaćanju iz banke o količini isporučenog mleka;
- Dokaz iz AHV-a o kvalitetu isporučenog mleka;
- Dokaz o učešću na projektu „Transparentnost i neutralnost uzimanja uzoraka mleka“ (izdata od projekta „Transparentnost i neutralnost uzimanja uzoraka mleka“);
- Dokaz o plaćanju poreza na imovinu.

#### 15.5. NAČIN SUBVENCIONISANJA:

- Subvencionisanje vršiće se po litru isporučenog mleka, po kategorijama:
  1. Ekstra klasa 0.06 €
  2. Prva klasa 0.04 €
  3. Druga klasa 0.02 €

#### 15.6. REALIZACIJA PLAĆANJA ZA MLEKO PO KATEGORIJI KVALITETA:

Realizacija direktnih plaćanja za mleko po kategorijama kvaliteta, vršiće se nakon sastavljanja konačnih spiskova poljoprivrednika/korisnika po kategoriji kvaliteta mleka. Plaćanja se vrše na tekućim računima poljoprivrednika/podnosioca aplikacija, čija je provera vršena tokom apliciranja.

## **15.7. POZIV ZA APLICIRANJE ZA DIREKTA PLAĆANJA ZA MLEKO PO KATEGORIJAMA KVALITETA:**

Proces registracije i apliciranje poljoprivrednika/podnosioca aplikacija za direktna plaćanja za mleko po kategorijama kvaliteta biće objavljen/raspisan svakih 3 (tri) meseca, i trajaće 30 dana od dana objavljivanja. Apliciranje se vrši u Opštinskoj direkciji za poljoprivredu.

## **15.8. SPROVOĐENJE PROGRAMA**

Program sprovodi Agencija za razvoj poljoprivrede.

## **16. DIREKTA PLAĆANJA ZA PRIJAVLJENA KLANJA GOVEDA**

Fond goveda je oko 258,500 grla, dok AHV izveštava da se tokom godine zakolju oko 115,195 grla. Od prijavljenih klanja, samo mali broj grla zakolje se u licenciranim klanicama. Ilegalna klanja utiču negativno na sprovođenju zakonodavstva, zaštitu zdravlja životinja, javnog zdravlja i zaštitu životne sredine.

### **16.1.KORISNICI:**

- Korisnici biće poljoprivrednici koji uzgajaju i trguju govedom označenim ušnim markicama Republike Kosova i koji se zakolju u licenciranim klanicama od strane AHV-a; i
- Licencirane klanice od strane AHV-a, za kategorije bezbednosti A, B, C i D.

### **16.2. GEOGRAFSKA RASPROSTRANJENOST:**

- Cela teritorija Republike Kosovo.

### **16.3. KRITERIJUMI KOJE TREBAJU ISPUNITI PODNOSIOCI APLIKACIJA/KLANICE:**

- Da su državljani Republike Kosovo;
- Da su licencirani do strane AHV-a za kategorije bezbednosti A, B, C i D;
- Da prijavljuju klanja u bazi podataka Sektora identifikacije i registracije u AHV-u, prema predviđanoj dinamici klanice;
- Goveda trebaju biti označavana ušnim markicama Republike Kosovo;

### **16.4. POTREBNA DOKUMENTACIJA:**

- Kopija lične karte Republike Kosovo;
- Potvrda od banke o tekućem bankovnom računu podnosioca aplikacije/subjekta;
- Kopija licence izdate od strane AHV-a;
- Kopija sertifikata poslovanja i informacije o poslovanju;

- Kopija sertifikata fiskalnog broja;
- Dokaz o izmirenju obavezu u PAK-u;
- Registar zaklanih životinja, izdat od baze podataka Sektora identifikacije i registracije – AHV, dokazan uz pasoš zaklane životinje;
- Dokaz – uplatnica, kojom se potvrđuje da je realizovana isplata od klanice poljoprivredniku, u iznosu od 30 €/grlo zaklanog goveda;
- Dokaz o plaćanju poreza na imovinu.

#### **16.5. NAČIN SUBVENCIONISANJA:**

- Subvencionisanje vrši se po grlu prijavljenog zaklanog goveda, u iznosu od 50 €/grlo.
- Plaćanje u iznosu od 50 €/grlo vrši se klanicama korisnicima;
- Klanice su u obavezi da iznos sredstava od 30 evra isplaćuju poljoprivredniku u trenutku klanja goveda. Dok iznos sredstava od 20 evra ostaje klanici za usluge klanja.

#### **16.6. REALIZACIJA PLAĆANJA ZA PRIJAVLJENA KLANJA GOVEDA:**

Realizacija direktnih plaćanja za prijavljena klanja goveda vršiće se nakon sastavljanja konačnih spiskova korisnika po broju zaklanih goveda po grlu, koji su verifikovani od strane ARP-a. Plaćanja se vrše na tekućim računima podnosioca aplikacija - subjekata, čija je provera vršena tokom apliciranja.

#### **16.7. POZIV ZA APLICIRANJE ZA DIREKTNA PLAĆANJA ZA PRIJAVLJENA KLANJA GOVEDA:**

Proces registracije i apliciranja klanica za direktna plaćanja za prijavljena klanja goveda biće objavljen/raspisan svakih tri meseca i trajaće 30 dana od dana objavljivanja. Apliciranje se vrši u Opštinskoj direkciji za poljoprivredu.

#### **16.8. SPROVOĐENJE PROGRAMA:**

Program sprovodi Agencija za razvoj poljoprivrede.

### **17. DIREKTNA PLAĆANJA ZA SEKTOR AKVAKULTURE**

Sektor akvakulture na Kosovu u odnosu sa zemljama regiona i Evrope je mali iako u zemlji ima resursa za razvoj ovog sektora. Prema podacima u zemlji se proizvodi 610 tona/godišnje svežeg ribljeg mesa. Proizvodi se uglavnom konzumiraju u ugostiteljstvu i na tržištu kao sveže meso.

Postoje 28 ribnjaka, od kojih samo jedan ribnjak vrši oplodnju riblje vrste Šaran dok u 27 drugih ribnjaka vrši se oplodnja riblje vrste Pastrmka. Od ribnjaka koji su u aktivnoj proizvodnji, 21 od njih proizvode za potrebe ugostiteljstva, 7 su mešovite delatnosti ugostiteljstvo i plasman na tržište.



Strukturom sektora uglavnom dominiraju mali ribnjaci koji proizvode 10000 kg ribe/godišnje. Korišćenje postojećih kapaciteta ocenjuje se oko 50%.

#### 17.1. Opšti ciljevi:

- Poboljšanje prihoda na farmi;
- Rast veličine farme;
- Bezbednost hrane.

#### 17.2. Specifični ciljevi:

- Poboljšanje kvaliteta proizvoda;
- Korišćenje postojećih kapaciteta i povećanje broja novih farmi;
- Povećanje proizvodnje i podsticanje procesa prerade ribe;
- Smanjenje troškova proizvodnje;
- Povećanje snabdevanja tržišta proizvodima akvakulture/svežom ribom.

#### 17.3. KORISNICI:

Korisnici biće farme koje vrše oplodnju (proizvode) ribe i koje su registrovane kao poslovanje i koje ispunjavaju kriterijume utvrđene prema ovom programu.

#### 17.4. GEOGRAFSKA RASPROSTRANJENOST:

- Cela teritorija Republike Kosovo.

#### 17.5. KRITERIJUMI KOJE TREBAJU ISPUNITI POLJOPRIVREDNICI/PODNOŠIOCI APLIKACIJA:

- Da su državljani Republike Kosovo;
- Da prodaju najmanje 2500 kg sveže ribe (živa riba, sveža i ohlađena riba na temperaturi +5°C upakovana u vakuumu) za šest (6) meseci, u Republici Kosovo ili u inostranstvu (izvoz);
- Prihvatljive vrste ribe su Pastrmka i Šaran;
- Da su licencirani od strane MPŠRR-a za obavljanje aktivnosti u akvakulturi;
- Da su registrovani u AHV-u.

#### 17.6. POTREBNA DOKUMENTACIJA:

- Kopija lične karte Republike Kosovo;
- Kopija licence MPŠRR-a;
- Kopija sertifikata poslovanja;
- Kopija sertifikata fiskalnog broja;
- Dokaz o izmirenju obavezu u PAK-u;
- Potvrda od banke o tekućem bankovnom računu subjekta;
- Veterinarska – zdravstvena potvrda izdata od Veterinarskih praksi, koje su licencirane od AHV-a;

- Dokaz o količini i zemlji porekla hrane za ribu;
- Dokaz od PAK-a, o prodatoj količini sveže ribe (živa riba, sveža i ohlađena riba na temperaturi +5°C upakovana u vakuumu);
- Dokaz da je registrovan u AHV-u;
- Dokaz o plaćanju poreza na imovinu.

#### 17.7. NAČIN SUBVENCIONISANJA:

- Subvencionisanje vršiće se po kg prodate ribe u iznosu od 0.20 evro/kg.
- Biće podržane (subvencionisane) sve farme - vlasnici ribnjaka koji prodaju najmanje 2500 kg/sveže ribe (živa riba, sveža i ohlađena riba na temperaturi +5°C upakovana u vakuumu) za šest meseci, u Republici Kosovo ili u inostranstvu (izvoz). Prihvatljive vrste ribe su Pastrmka i Šaran.

#### 18.8. POZIV ZA APLICIRANJE ZA DIREKTNA PLAĆANJA ZA SEKTOR AKVAKULTURE:

Proces registracije i apliciranja subjekata/podnosioca aplikacija za direktna plaćanja za sektor akvakulture biće objavljen/raspisan svakih šest meseci i trajaće 30 dana od dana objavljivanja. Apliciranje se vrši u Opštinskoj direkciji za poljoprivredu.

#### 19.9. REALIZACIJA PLAĆANJA ZA SEKTOR AKVAKULTURE:

Realizacija direktnih plaćanja za sektor akvakulture vršiće se nakon sastavljanja konačnih spiskova prema količini prodate ribe, dokazana službenim dokumentom koji je izdat od strane PAK-a i verifikovan od strane ARP-a. Plaćanja se vrše na tekućim bankovnim računima podnosioca aplikacija – subjekata, čija je provera vršena tokom apliciranja.

#### 17.10. SPROVOĐENJE PROGRAMA:

Program sprovodi Agencija za razvoj poljoprivrede.

#### 18. PLANIRANI BUDŽET:

Za direktna plaćanja u sektorima stočarske proizvodnje budžet je:

Krave i bivolice muzare		4,200,000.00 €
Ovce		1,700,000.00 €
Koze		150,000.00 €
Pčelarstvo		2,000,000.00 €
Mleko po kategorijama kvaliteta		1,100,000.00 €
Koke nosilje		300,000.00 €
Jarebica		25,000.00 €
Krmače za reprodukciju		25,000.00 €
Prijavljena klanja goveda		75,000.00 €
Akvakultura		75,000.00 €